

W tym numerze:

- Hala sportowa jak nowa

– str. 3

- Dzwony z sercem

– str. 5

- Pełen ciepła ZAMECZEK

– str. 7

- Kaszubskie świętowanie

– str. 11

- Kalendarz na 2014

– str. 12

Niech Święta Bożego Narodzenia przyniosą Państwu wszystko, co najlepsze.

Życzymy, by w tym pięknym czasie nasze domostwa były pełne radości i rodzinnego ciepła, a miłość, przebaczenie i pokój tych dni dały nam wszystkim siłę wiary i pomogły codziennie czynić dobro.

Serdecznie życzymy, aby nadchodzący Nowy 2014 Rok okazał się szczęśliwy i radosny, pełen zdrowia, pomyslności, sukcesów oraz udanych przedsięwzięć.

Tadeusz Mamok
Przewodniczący Rady Powiatu
Gliwickiego wraz z Radnymi

W imieniu Zarządu Powiatu
Michał Nieszporek
Starosta Gliwicki

W klimacie Bożego Narodzenia

Adwent, Adwent! W Sośnicowicach rozpoczęcie tego magicznego czasu poprzedzającego Boże Narodzenie głośno obwieścił jarmark, zorganizowany na placu Farskim przy parafii św. Jakuba.

Czego tam nie było! Gości witał chór działający przy parafii, a na licznych stoiskach można było kupić wszystko, co potrzebne przed zbliżają-

cymi się świętami – kartki, ozdoby choinkowe, stroiki, wieńce adwentowe, świece, lampiony, zabawki, prezenty, słodycze i ciasta. Bryczka zaprzężona w konie zachęcała dzieci do rajdu ze świętym Mikołajem, a najmłodszy spotkać też go mogli pod choinką przy szopce, gdy rozdawał słodkości. Jasełkowe przedstawienie zaprezentowa-

ły mieszkanki DPS-u „Ostoja” w Sośnicowicach. Wielką atrakcją była wystawa szopki z całego niemal świata, m.in. z Peru, Algierii, Maroka i Boliwii, przywiezionych przez polskich misjonarzy.

Jarmark zorganizowało Stowa-

Wystawę szopek podziwiać można było na farze.

Święty Mikołaj nie żałował dzieciom słodyczy.

To był już piąty taki jarmark w Sośnicowicach, tradycyjnie organizowany w pierwszą niedzielę Adwentu.

rzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Nadzieja wraz z Caritasem przy parafii św. Jakuba w Sośnicowicach, a miał on również cel charytatywny – wsparł zakup prezentów świątecznych dla mieszkanki „Ostoi”.

(RG)

Szczęść Boże!

Tym razem witam się z Czytelnikami słowami, którymi pozdrawiają się górnicy. Grudzień upływa bowiem zawsze – a w tym roku szczególnie – pod znakiem górnictwa. Zwykle dzieje się tak za sprawą Barbórki, ale w br. również z powodu problemów, przed jakimi stoją nasze kopalnie.

W grudniu obchodzimy Barbórkę, organizowane są liczne akademie i spotkania górników. To święto jest mi bardzo bliskie. Jestem inżynierem górnictwa, absolwentem Politechniki Śląskiej oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Po studiach przeszedłem wszystkie szczeble kariery zawodowej w KWK Knurów, a potem zostałem dyrektorem kopalni Szczygłowice. Do dziś – choć od lat zawodowo jestem już związany z samorządem powiatowym – świętuję Barbórkę wspólnie z górnikiemami.

Górnictwo jest szczególnie istotną branżą w Knurowie. To miasto na węglu wyrosło. W tym roku obchodzimy 110-lecie powstania kopalni Knurów. Jej budowa rozpoczęła się 15 czerwca 1903 roku – na polach rolnych, gdyż wcześniej ludzie żyli tu z rolnictwa i okolicznych lasów. Uruchomiona kopalnia potrzebowała pracowników, więc powstawały kolonie robotnicze i urzędnicze, a następnie szkoły, sklepy, apteki, kościoły i cała niezbędna infrastruktura, ale też m.in. orkiestra górnicza i straż pożarna. Były wojny, zmieniały się granice państw, a kopalnia

cały czas wydobywała węgiel. To ona i powstałe na jej bazie zakłady przyczyniły się do tego, że Knurów w 1951 r. uzyskał prawa miejskie. Od 1961 r. dołączyła do niej druga kopalnia – Szczygłowice. Również ona przyczyniła się do rozwoju Knuruwa, tworząc w dużej mierze infrastrukturę społeczno-kulturalną tego miasta. Dzięki niej wybudowano m.in. osiedla mieszkaniowe, żłobek i przedszkole, szkołę podstawową, pawilony handlowe, pływalnię z halą sportową i dom kultury. Od lutego 2010 r. te dwie kopalnie tworzą jeden organizm, funkcjonując jako KWK Knurów-Szczygłowice w ramach Kompanii Węglowej.

Historię górnictwa w Knurowie przypominano na spotkaniu barbórkowym, zorganizowanym przez Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Kinie Scena Kultury. Uczniowie przygotowali prezentacje na ten temat, a wspierał ich przy tym swą rozległą wiedzą Bogusław Szyguła – założyciel i kustosz Izby Tradycji KWK Knurów-Szczygłowice. Była okazja do wspomnień, ale też do refleksji nad dniem dzisiejszym górnictwa.

Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie jest jednostką organizacyjną Powiatu Gliwickiego i od lat przygotowuje młodzież do trudnego górniczego zawodu. Powstał w 1945 r. – to też przypomnieli uczniowie – i tylko z krótką przerwą niezmiennie jest kuźnią kadr dla naszych kopalń. Młodzież, wybierając tę szkołę, decyduje się na bardzo ciężki i niebezpieczny, ale też szanowany zawód. Jej absolwenci otrzymują gwarancję pracy, poświadczoną specjalnymi certyfikatami.

Życzę, by ta stabilność zatrudnienia ludzi węgla – mimo planowanych zmian w branży górniczej – nadal się utrzymała. Knurowskie kopalnie są perspektywiczne i dochodowe, muszą dawać ludziom pracę, a nam wszystkim – pożytek. Tak jak to było przez lata.

Starosta gliwicki
MICHAŁ NIESZPOREK

Co roku przedstawiciele powiatu składają pod pomnikiem w Knurowie hołd górnikom tragicznie zmarłym na stanowiskach pracy.

WIEŚCI Z SESJI

Listopadowa sesja Rady Powiatu Gliwickiego była okazją do przypomnienia, iż nasz samorząd liczy sobie 15 lat.

Odbyła się równo 15 lat po pierwszej sesji Rady Powiatu Gliwickiego, która miała miejsce 13 listopada 1998 r. Wcześniej, 7 maja 1998 r. Sejm RP uchwalił ustawę o samorządzie powiatowym, rozpoczynając prace przygotowawcze do funkcjonowania w Polsce nowych powiatów. 11 października tego samego roku odbyły się pierwsze wybory do Rady Powiatu Gliwickiego. Na mocy obowiązującej ordynacji wyborczej znalazło się w niej 45 radnych. Na wspomnianej wyżej pierwszej sesji

w y b o r c z e j zmniejszyła się do 23. Sesji było w czasie jej trwania 49, a podjętych uchwał – 381. Prezydium Rady tworzyli: ja jako przewodniczący oraz dwóch wiceprzewodniczących – Ewa Jurczyga i Janusz Bekus. Trzecia kadencja to lata 2006-2010. Radni ponownie obdarzyli mnie wielkim zaufaniem i wy-

Po jubileuszowej sesji, na którą zaproszeni zostali m.in. radni i członkowie Zarządu Powiatu Gliwickiego wszystkich poprzednich kadencji.

w dniu 13 listopada 1998 r. wybrany został pierwszy starosta gliwicki i pozostali członkowie Zarządu Powiatu Gliwickiego.

1 stycznia 1999 r. weszła w życie ustawa o samorządzie powiatowym. Wtedy to oficjalnie rozpoczął działalność Powiat Gliwicki, a pracę – Starostwo Powiatowe w Gliwicach. Była to pierwsza kadencja Rady Powiatu Gliwickiego, trwająca do 2002 r. Odbyło się w jej czasie 50 sesji, na których podjęto 357 uchwał. Przewodniczącym Rady był początkowo Henryk Szary (do 11 marca 1999 r.), następnie Karol Kozub (do 21 czerwca 2001 r.) i Andrzej Hosz. Funkcje wiceprzewodniczących pełnili: Andrzej Michalski – przez całą kadencję, Karol Kozub (do 11 marca 1999 r.), którego ja potem zastąpiłem.

W drugiej kadencji, obejmującej lata 2002-2006, liczba radnych na mocy zmienionej ordynacji

brali na przewodniczącego Rady, zaś wiceprzewodniczącymi byli: Leszek Kubiak, Szymon Kościarz (do 3 kwietnia 2008 r.) i Ewa Jurczyga (od 3 kwietnia). Odbyliśmy wówczas 53 sesje, podejmując 359 uchwał. Obecnie trwa czwarta kadencja, która zakończy się jesienią 2014 r. Przewodniczącym pozostał niezmienny, natomiast funkcje wiceprzewodniczących pełnią Szymon Kościarz i Krzysztof Stolarek. Do tej pory odbyliśmy 38 sesji i podjęliśmy blisko 250 uchwał.

Każda z czterech kadencji Rady Powiatu Gliwickiego upływała pod znakiem wielu wyzwań. Ja jako przewodniczący Rady zawsze zabiegam o to, by jednoczyć wszystkich radnych wokół konkretnego celu, który musimy wspólnie zrealizować dla dobra wspólnoty, tworzonej przez mieszkańców powiatu.

Przewodniczący Rady Powiatu Gliwickiego
TADEUSZ MAMOK

Wspólnie o Szpitalu w Pyskowicach

W szerokim gronie obradowała w listopadzie Komisja Zdrowia Rady Powiatu Gliwickiego. Było to posiedzenie wspólne z przedstawicielami Rady Miejskiej w Pyskowicach – w związku z tym, iż omawiano na nim m.in. sprawy związane z funkcjonowaniem Szpitala w Pyskowicach.

W porządku posiedzenia znalazło się kilka punktów. Pierwszym z nich był wspomniany już temat – stan spółki Szpital w Pyskowicach. Kolejne dwa dotyczyły finansów powiatu. Skarbnik Powiatu Gliwickiego Maria Owczarzak-Siejko omówiła w nich wieloletnią prognozę finansową Powiatu Gliwickiego, a radni zaopiniowali projekt uchwały budżetowej powiatu na 2014 r. Zapoznali się także ze sprawozdaniem z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego, które przedstawiła Grażyna Ledwoń, zastępca dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach. Radni opracowali również plan pracy Komisji Zdrowia na przyszły rok.

Jednak najwięcej uwagi poświęcono sprawom Szpitala w Pyskowicach.

Nad tym zagadnieniem pochylił się wspólnie radni Powiatu Gliwickiego z Komisji Zdrowia, której przewodniczącym jest Leszek Kołodziej i Pyskowic – z Komisji Bezpieczeństwa i Porządku pod kierunkiem przewodniczącego Andrzeja Bąka, wraz z wiceprzewodniczącym Rady Miejskiej w Pyskowicach Józefem Rubinem oraz przewodniczącym Komisji Inwestycji i Budżetu Waldemarem Paszkowskim. Burmistrza Pyskowic reprezentowała

naczelnik Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych w Urzędzie Miasta, Justyna Fijołek-Ziobrowska. Wyjaśnieniami służyli radnym prezes Spółki Szpital w Pyskowicach Leszek Kubiak, starosta gliwicki Michał Nieszporek,

Komisji Zdrowia Rady Powiatu Gliwickiego towarzyszyli na posiedzeniu radni z Pyskowic.

a w posiedzeniu wzięli również udział członek Zarządu Powiatu Gliwickiego Sławomir Adamczyk oraz Agnieszka Gliklich – naczelnik Wydziału Zdrowia i Pomocy Społecznej w Starostwie Powiatowym w Gliwicach.

Starosta przypomniał sprawę przekształcenia niedawnego SP ZOZ Szpital Powiatowy w Pyskowicach w Spółkę z o. o. Szpital w Pyskowicach oraz powody, które o tym zdecydowały. Powiat przeznaczył na ten proces – konieczny, by szpital miał szanse na przetrwanie i rozwój – ok. 1,4 mln zł. Prezes Kubiak omówił sytuację finansową spółki od początku jej działania, czyli od końca lipca br. oraz trudne realia ekonomiczne, w jakich działa szpital.

– Sytuacja Szpitala w Pyskowicach mocno leży na sercu nie tylko radnym powiatowym, ale jak dowodzi ostatnie posiedzenie Komisji Zdrowia, także radnym z Pyskowic – mówi przewodniczący Leszek Kołodziej. – Na wniosek radnego Rady Powiatu Gliwickiego Henryka Sibiela zaproszono do udziału w posiedzeniu naszej komisji zainteresowanych radnych z Pyskowic. Szeroka informacja, jaką otrzymali od prezesa szpitala oraz starosty gliwickiego, była bardzo rzetelna i precyzyjna. Pod koniec posiedzenia padło stwierdzenie ze strony zaproszonych gości, że o taką właśnie informację im chodziło. Razem uznaliśmy, że w przyszłości spróbujemy zorganizować kolejne takie posiedzenia dotyczące szpitala, który przecież jest naszą wspólną sprawą. Chciałbym, abyśmy wspólnie dokładali starań zmierzających do poprawy i rozwoju Szpitala w Pyskowicach.

(RG)

Hala sportowa jak nowa

Uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie ćwiczą w zmodernizowanej hali sportowej z nowoczesnym zapleczem sanitarno-szatniowym. Obiekt uroczysto otwarty został 21 listopada.

Hala sportowa poddana została w ostatnich miesiącach gruntownej modernizacji, wykonywanej podczas remontu, którego inwestorem był Powiat Gliwicki. Zakres wykonanych prac obejmował przebudowę i wzmocnienie konstrukcji dachu wraz z demontażem i utylizacją odpadów zawierających azbest, wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, przebudowę zaplecza sanitarno-szatniowego, wymianę podłogi sportowej oraz ogólnobudowlane roboty towarzyszące. Prace trwały od 13 maja do 21 października br. Na realizację inwestycji wydano blisko 1 055 000 zł, przy czym Powiat Gliwicki podpisał umowy na dofinansowanie zadania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w wysokości 49 200 zł oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki w wysokości 352 500 zł.

W uroczystym otwarciu zmodernizowanej hali brali udział m.in. starosta gliwicki Michał Nieszporek i członkowie Zarządu Powiatu Gliwickiego, wiceprzewodniczący Rady Powiatu Gliwickiego Szymon

Zmodernizowana hala w chwilę przed przecięciem symbolicznej wstęgi.

Kościarz i radni powiatowi, Ewa Borys z gliwickiej delegatury Śląskiego Kuratorium Oświaty, dyrektorzy szkół powiatowych oraz placówek oświatowych w Knurowie, a także uczniowie i nauczyciele. Grażyna Dąbrowska, dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie, składając na ręce starosty podziękowania dla Powiatu Gliwickiego za wykonanie modernizacji przypominała, że hala sportowa wybudowana została w 1979 r. i przeprowadzone prace dostosowały ją do współczesnych standardów. Kurator Ewa Borys podziękowała wszystkim, którzy przyczynili się do tego, by powstał tak piękny obiekt, umożliwiający

młodzieży ćwiczenie, trenowanie i uprawianie sportu. Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali starosta Michał Nieszporek, kurator Ewa Borys oraz dyrektor Grażyna Dąbrowska.

Nie zabrakło akcentów sportowych. Zawodnicy szkolnej drużyny piłki nożnej, która w tym roku po raz drugi zdobyła tytuł wicemistrza Śląska szkół ponadgimnazjalnych, odebrali z rąk starosty i kurator pamiątkowe statuetki, a także piłki do „nogi”. Na koniec zaś w świeżo otwartej hali rozegrali mecz z reprezentacją Zespołu Szkół im. I. J. Paderewskiego w Knurowie. (RG)

PIAST 2013

W dniach 14-16 listopada zostały przeprowadzone w powiecie gliwickim ćwiczenia obronne pod kryptonimem „Piaśt 2013”.

Ćwiczenia odbywały się pod kierownictwem starosty gliwickiego. W ich trakcie doskonalone były umiejętności kierowniczej kadry Starostwa Powiatowego w Gliwicach i jednostek organizacyjnych Powiatu Gliwickiego

w zakresie wykonywania zadań obronnych w wyższych stanach gotowości obronnej państwa. Ćwiczenie zakończono strzelaniem z broni palnej na strzelnicy LOK w Rybniku. (SK)

Podczas ćwiczenia umiejętności strzelania z broni palnej.

INFORMACJA

Informujemy, że w Wigilię Bożego Narodzenia (wtorek 24 grud-

nia) Starostwo Powiatowe w Gliwicach jest nieczynne. (RG)

„Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół im. I. J. Paderewskiego przy ul. Szpitalnej 25 w Knurowie” to tytuł kolejnego projektu realizowanego przez Powiat Gliwicki.

Dofinansowanie przyznane na realizację tegoż projektu – w wysokości prawie 1,4 mln PLN – pochodzi ze środków Działania 5.3. Czyste powietrze i odnawialne źródła energii Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Główny cel projektu, którym było zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery oraz zwiększenie efektywności energetycznej, został osiągnięty dzięki kompleksowej termomodernizacji budynków przy ul. Szpitalnej 25 w Knurowie. Projekt polegał na przeprowadzeniu

nej i drzwiowej, izolacji przeciwwilgociowej ścian piwnic, ociepleniu ścian zewnętrznych, modernizacji instalacji centralnego ogrzewania, ociepleniu oraz remoncie dachów, wymianie obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych oraz instalacji odgromowej, a także na innych pochodnych działaniach remontowych.

W wyniku realizacji projektu poddano termomodernizacji budynki o łącznej kubaturze 11 509 m³ oraz wybudowano jedną jednostkę wytwarzania energii cieplnej o mocy 0,01 MW przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego.

W budynkach przeznaczonych do termomodernizacji kształcą się uczniowie Technikum Nr 1 działającego w ramach Zespołu Szkół im. I. J. Paderewskiego oraz uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych.

Warto przyjrzeć się bogatej i zróżnicowanej ofercie „Paderewskiego”. Kontynuując to, co w powiatowym szkolnictwie solidne, dobre i sprawdzone, popularny w Knurowie i okolicach „Paderek” proponuje

po cztery kierunki nauczania zarówno w liceum ogólnokształcącym, jak i w technikum. Zajęcia sportowe odbywają się już w nowej, nowoczesnej hali sportowej, która została oddana do użytku 1 września 2012 roku oraz w nowoczesnej siłowni i lustrzanej sali fitness, jak również niebawem w wyremontowanej sali gimnastycznej przy ul. Szpitalnej. Szkoła szczyty się nie tylko

Węzeł wymiennikowy ciepłej wody użytkowej oraz instalacji c. w. u.

świetnymi wynikami egzaminów zewnętrznych, ale i aktywnością swoich uczniów, którzy znajdują tu warunki do rozwoju swoich pasji i zaintereso-

wań. Organizują koncerty, nagrali płytę, śpiewają w chórze Schola Cantorum i występują w zespole cheerleaderek, uprawiają różne dyscypliny sportu – od gier zespołowych po narciarstwo i wspinaczkę. Odnoszą indywidualne sukcesy naukowe i artystyczne. Goszczą na lekcjach angielskiego obcojęzycznych lektorów z egzotycznych krajów. Działają w wolontariacie, działają charytatywnie, pomagają słabszym i potrzebującym, uczestniczą w europejskich programach społecznych i ekonomicznych. Corocznie organizowane są eskapady zagraniczne oraz liczne wycieczki naukowe i turystyczne. Dobra atmosfera, bezpieczeństwo, świetnie wykształcona kadra pedagogiczna, stale i konsekwentnie remontowane budynki i wyposażone sale dydaktyczne – to niekwestionowane atuty „Paderewskiego”.

Knurowskie Technikum nr 1 – mieszczące się w termomodernizowa-

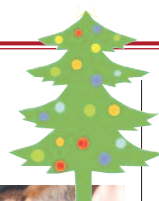
nych budynkach – kształci w zawodach technik spedytor, technik obsługi turystycznej, technik informatyk, technik ekonomista. Szkoła ta zajmuje wysoką 19. pozycję w województwie śląskim i 152. na liście ogólnopolskiej Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych w kategorii techników. Cztery lata spędzone w Technikum nr 1 pozwalają nie tylko przygotować się do matury otwierającej drogę na studia, ale także zdobyć kwalifikacje w kilku (2-3) dziedzinach, potwierdzone państwowym egzaminem zawodowym. To zupełnie nowy system kształcenia w zawodzie, ułatwiający podnoszenie kwalifikacji i zdobywanie nowych uprawnień zawodowych w systemie szkolnym i pozaszkolnym.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego – realna odpowiedź na realne potrzeby

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Przeskoczyli przez skórę

Temat: Moje Feryje

Uroczystym spotkaniem w Kinie Scena Kultura w Knurowie uczcili górnicze święto uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie.

W placówce tej kształcą się przyszli górnicy – zarówno w klasach technikum, jak i szkoły zawodowej. Co ważne, jej absolwenci mają zagwarantowaną pracę. To szkoła o długoletniej tradycji w kształceniu górników.

Spotkanie, które zorganizowane zostało 29 listopada, rozpoczął występ Orkiestry Dętej Kopalni Knurów. Życzenia adeptom górnictwa złożyli m.in. starosta gliwicki Michał Nieszporek, prezydent Knurowa Adam Rams oraz Zbigniew Gałkowski reprezentujący KWK Knurów-Szczygłowice. Spotkanie było okazją do przypomnienia, że Knurów to miasto na węglu wyrosłe – prezentacje na ten temat przedstawili uczniowie oraz Bogusław Szyguła, kustosz Izby Tradycji KWK Knurów-Szczygłowice. Podkreślono w nich

miastotwórczą rolę dawnej kopalni Knurów, która powstała 110 lat temu i przyczyniła się do rozwoju Knurowa.

Najważniejszym punktem programu spotkania był tradycyjny skok przez skórę szkolnych pierwszoklasistów. O tradycji tej opowiedziała wcześniej Grażyna Dąbrowska, dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie. – Skóra to odwieczny towarzysz górnika – mówiła. – Skórą górnika się nakrywał, gdy w kopalni było zimno, mógł na niej siedzieć w czasie posiłku i poma-

Pierwszoklasiści skakali przez skórę w asyście swych starszych kolegów.

gała mu ona w pracy. Trzeba było kilka lat terminować, by zasłużyć na skórę, ale gdy górnik popełnił jakiś czyn niegodny tego zawodu, to mu ją odbierano. Do dziś skok przez skórę jest uroczystą formą przyjęcia adeptów górnictwa w szeregi górniczej braci.

(RG)

27 listopada w Pawonkowie (powiat lubliniecki) odbył się Wielki Finał VI edycji Spichlerzowego Przeglądu Dialektów Gwary Śląskiej „Godomy po Naszymu”. Tematem przewodnim tym razem były „Moje Feryje”.

Konkurs skierowany był do mieszkańców gmin wchodzących w skład Spichlerza Górnego Śląska (Pilchowice, Sośnicowice, Toszek, Wielowieś, Tworóg, Krupski Młyn, Koszęcin, Kochanowice, Pawonków, Ciasna i Herby). Uczestnicy startowali w trzech kategoriach wiekowych: od uczniów IV klasy szkoły podstawowej do dorosłych. Wielki Finał był poprzedzony półfinałami, które odbyły się w Sośnicowicach, Brynku (gmina Tworóg) i Herbach.

Zmagania finalistów oceniało jury, w skład którego wchodził m.in. wicestarosta gliwicki Waldemar Dombek oraz Stefania Badura z gminy Wielowieś – zwyciężczyni konkursu „Godomy po naszymu” w 2012 r. Jurorzy podkreślili, iż lekkość z jaką uczestnicy finału posługiwali się gwara śląską, a także umiejętne łączenie przedstawianej historii z oprawą artystyczną spr-

wiły, że poziom tegorocznej edycji konkursu był wysoki.

Wśród laureatów Wielkiego Finału z terenu powiatu gliwickiego znaleźli się: Paweł Szubert ze Szkoły Podstawowej w Rudnie (gm. Rudziniec), który zajął I miejsce w kategorii klas IV-VI szkoły podstawowej; Adam Gnida z SP w Sierakowicach (gm. Sośnicowice), który zajął II miejsce w tej samej kategorii oraz Dominika Nawrat z Gimnazjum w Sośnicowicach, która zajęła I miejsce w kategorii młodzieży gimnazjalnej.

Niespodzianką Wielkiego Finału był występ dwuipółletniego Rafała Szoltyśyka z Piekar Śląskich, który udowodnił, że gwara śląska jest wciąż żywa i znają ją nawet maluchy.

Konkurs zorganizowała Lokalna Grupa Działania „Spichlerz Górnego Śląska”. Swym patronatem otoczyła go wicemarszałek Senatu RP Maria Pańczyk-Pozdziej. (EW)

Wzorem Janosika

Wincenty Elias i Karol Pistulka – to hultajska dwójka najsympatyczniejszych zbójników na śląskiej ziemi. Właśnie ukazała się książka, w której przeczytać można o ich wyczynach.

Są bohaterami licznych podań, legend i opowieści przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Pozytywni bohaterowie, byli bowiem zbójnikami o dość czułych sercach, reagujący na przejawy ludzkiej krzywdy. Dlatego też prosty lud sławił ich najbardziej, nazywając ich nieraz „dobrymi angelusami zesłanymi przez Pón Bóczka”. Rzecz jasna, mianem tym bynajmniej nie obdarzali Eliasza i Pistulki wielcy panowie, szlachta, bogaci

kupcy czy policjanci. Niesamowite wyczyny Wincenta i Karlika przyniosły im ogromną sławę. Prasa wprost wytykała pruskiej żandarmerii, że para rozbójników wodzi ją za nos.

O tym wszystkim pisze w swej książce Jerzy Buczyński.

Nosi ona tytuł „Hultajska dwójka Eliasza i Pistulki”, która ukazała się nakładem Agencji Reklamowo-Wydawniczej VECTRA z Czerwonki-Leszczyn. Książka jest do nabycia w większości księgarni, a ponadto zaplanowano kilka spotkań z autorem w salonach Empik. Odbędą się one m.in. 13-14 grudnia w M-1 w Zabrze. W piątek 13 grudnia z autorem spotkać się tam będzie można w godz. 13.00-18.00, a w sobotę 14 grudnia w godz. 14.00-20.00.

(RG)

Finał konkursu kultywującego śląską gwara.

Biblioteki – TUWIMOWO

W tegorocznych Katowickich Prezentacjach Bibliotecznych, które odbyły się 15 listopada w Bibliotece Śląskiej, zadebiutowała Powiatowa Biblioteka Publiczna w Gliwicach.

Jest to coroczna impreza, która promuje czytelnictwo wśród dzieci poprzez prezentację oferty wydawniczej dla najmłodszego czytelnika, spotkania z autorami książek dla najmłodszych oraz prezentację form pracy stosowanych przez bibliotekarzy w swoich bibliotekach. Bibliotekarze z sześciu bibliotek szczebla powiatowego z naszego województwa (Będzin, Pszczyna, Rybnik, Wodzisław, Zawiercie, Gliwice) zaprezentowali na swoich stoiskach różnorakie formy promocji dorobku pisarskiego Juliana Tuwima, zgodnie z tegorocznym hasłem „W samo południe Tuwimowo – pojedynek z mistrzem na słowo”, wszak 2013 został ogłoszony Rokiem Juliana Tuwima.

Na stoisku naszego powiatu miały okazję do prezentacji swoich najlepszych i najoryginalniejszych imprez skierowanych do dzieci w tym roku wraz z Powiatową Biblioteką Publiczną w Gliwicach: Miejska Biblioteka Publiczna w Pyskowicach, Dział Bibliotek w Centrum Kultury „Za-

Dzieci z wielkim zainteresowaniem zwiedzały wystawowe stoiska.

mek w Toszku”, Gminna Biblioteka Publiczna w Gierałtowicach i Gminna Biblioteka Publiczna w Rudzińcu. Stoisko wzbudzało duże zainteresowanie uczestników imprezy. Materiały metodyczne i promujące biblioteczne imprezy rozeszły się w oka mgnieniu.

– Katowickie Prezentacje Biblioteczne to znacząca impreza o randze wojewódzkiej. Cieszę się więc bardzo, że bibliotekarze z powiatu gliwickiego wzięli w niej udział – mówi Krystyna Wołoch, dyrektor Powiatowej Biblioteki Publicznej w Gliwicach. (RG)

Jak strojniesz z żurnala...

...poczuj się każda z pań, zwiedzając wystawę „Nowiny Paryżkie. Garderoba XIX-wiecznej elegancji” w gliwickiej Willi Caro. Będzie można nawet przymierzyć suknie z epoki i prawdziwy gorset!

Organizatorzy wystawy przywołują słowa zaczerpnięte z pisma „Mody Paryżkie” (nr 1, marzec 1879 r.): „Prawdziwie dobry gust polega nie na ślepym naśladowaniu mody, nie na wyszukanych formach, ale na tym wyższym smaku połączonym ze szlachetnością i dystynkcją układu tak, aby ubranie zastosowane do postaci miłą tworzyło dla oka całość” – które aktualne są po dziś dzień. Tyle tylko, że mamy obecnie znacznie więcej swobody w ubiorze, niż niegdysiejsze paryskie strojniesz, na których wzorował się wówczas cały świat.

Na wystawie, która otwarta zostanie 13 grudnia, dowiedzieć się można m.in., jak się oddycha w zasznurowanym gorsecie, co wspólnego ma pieczeń barania z rękawami gigot, jaki wpływ na damską spódnice miały sposoby wytopu stali i dlaczego po 1860 r. suknie zaczęto obszywać ogromnymi ilościami koronek. W Willi Caro ożyje świat plisowanych szmizetek, pończoszek zdobionych haftem, sukni na tiurniurze upodabniających kobiety

do centaurów i pięciu warstw białizny. Znajdą się na niej oryginalne stroje z epoki, a wśród nich jedyny zachowany w Polsce egzemplarz sukni z rękawami a la gigot, dawne fotografie, ryciny i magazyny mody.

kurator wystawy Joanna Puchalik. Zwiedzający będą mogli uszytych sukni bez obaw dotknąć, sfotografować je, a nawet przymierzyć. Do dyspozycji odważniejszych pozostaje gorset, którym można się zasznurować, by w pel-

W sesji zdjęciowej prezentującej odtworzone przez Joannę Puchalik suknie wzięły udział wspólnie z nią współpracownicy z Działu Historii Muzeum w Gliwicach – Anna Kulczyk i Sonia Ogaza.

Szczególne atrakcje ekspozycji to trzy suknie – suknia balowa na krynolinie, suknia na tiurniurze i suknia codzienna princesse. Wykonała je – według oryginalnych wykrojów z epoki –

ni doświadczyć mody nie znającej kompromisów.

Wystawa czynna będzie do 28 lutego 2014 r.

(RG)

Dzwony z sercem

„Każdy dzwon ma serce, które bije i wydaje odpowiednie dźwięki. Kiedy zawisa w kościelnej wieży i zostaje poświęcony, można powiedzieć, że zyskuje także duszę – bo ożywa w ludziach, którzy słuchają jego bicia”. Tak o dzwonach wykonywanych w Ludwisarni Felczyńskich w Taciszowie (gm. Rudziniec) opowiada Bogda Felczyńska. Wraz z mężem Zbigniewem kontynuują ponad 200-letnią rodzinną tradycję ludwisarską, sprawiając, że dzwony z Taciszowa słychać dziś w różnych zakątkach świata.

Historia ludwisarstwa w rodzinie Felczyńskich sięga początków XIX wieku. W 1808 roku Michał Felczyński otworzył ludwisarnię w Katuszu niedaleko Lwowa. Następne pokolenia rodziny kontynuowały tradycję ludwisarską – z ojca na syna przekazywana była wiedza związana z odlewaniem dzwonów. W latach 70. XX wieku Tadeusz Felczyński założył odlewnię na Śląsku, a rodzinną działalność w Taciszowie w latach 90. przejęli jego syn Zbigniew z żoną Bogdą.

Pan Zbigniew z wykształcenia jest informatykiem, jednak już po studiach odezwał się w nim rodzinny gen ludwisarstwa. Ukończył kurs na czeladnika, później mistrza sztuki ludwisarskiej, ale największą wiedzę i całe doświadczenie pozyskał pracując w warsztacie ojca. Dziś osobiście zajmuje się odlewnictwem. Z kolei jego żona Bogda,

z zawodu konserwator zabytków, odpowiedzialna jest za ornamenty i wzornictwo. W sumie razem z właścicielami w ludwisarni pracuje 6 osób, każda z nich odpowiedzialna jest za konkretny element – etap powstawania dzwonów.

– Ważnym etapem jest budowa formy odlewniczej z gliny. Składa się ona z rdzenia, dzwonu fałszywego i ze-

czyli wewnętrzną formą dzwonu. Po wysuszeniu na rdzeń nakłada się kolejną warstwę gliny – z niej formowany jest tzw. dzwon fałszywy. Na ten element nakłada się roztopiony zwierzęcy łój. Dzięki śliskości, jaką on nadaje, można umieszczać na formie np. ornamenty czy litery. Następnie na dzwon fałszywy nakłada się kolejne warstwy gliny, do momentu aż nie będzie widać

sokiej temperaturze, tak by wosk i łój wytopiły się. Następnie rozdziela się rdzeń, dzwon fałszywy – który jest niszczone – oraz kapę i tak powstaje forma do odlewu. Umieszcza się ją w jamie odlewniczej, zasypuje gliną i ubija – dodaje pani Bogda. – Wówczas można przystąpić do rozpalenia pieca odlewniczego – rozpala się go dębem, brzozą lub bukiem, dodaje koks oraz topi miedź i cynę w odpowiednich proporcjach. Po ok. 6-8 godzinach roztopiony spіз rozlewa się do kilku form odlewniczych. Tak rodzą się nasze dzwony.

W Taciszowie rocznie powstaje ok. 100 dzwonów – o wadze od 25 kg do 2,5 tony. Zamówienia spływają z całej Polski, ale i z różnych stron świata. W ostatnim czasie powstał dzwon, który jest darem Archidiecezji Katowickiej dla parafii św. Józefa w Doniecku.

– Wykonany on został ku pamięci robotników przymusowych z Górnego Śląska, którzy w latach 1945-1954 zostali wywiezieni do niewolniczej pracy

Właściciele ludwisarni w Taciszowie, Zbigniew i Bogda Felczyńscy.

„Dzwon Pamięci” dla Doniecka, który powstał w Taciszowie, a poświęcony został podczas tegorocznej mszy barbórkowej w kościele pw. św. Cyryla i Metodego w Knurowie, odprawionej z udziałem biskupa diecezji charkowsko-zaporoskiej na Ukrainie, Mariana Buczka.

wewnętrznej formy, tzw. kapy – tłumaczy pani Bogda. Najpierw przygotowuje się metalowy szablon. Jego wnętrze wyłożone jest gliną i tworzy rdzeń,

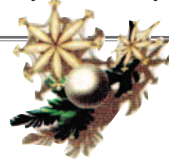
zarysów liter – tworzy się wówczas kapa. Tak przygotowana forma musi wyschnąć. W momencie kiedy jest sucha, podgrzewa się ją jeszcze w bardzo wy-

masowo umierali, a z których duża część pochodziła właśnie z powiatu gliwickiego – mówi Zbigniew Felczyński.

Dzwony z Taciszowa trafiały także np. do Niemiec, Rosji, Kanady, Peru, Togo czy Urugwaju.

Każdy odlewany dzwon jest niepowtarzalny – wzory, ornamenty rzeźbione są jednorazowo, dla konkretnej formy. Dzwony te – wykonywane w technice przekazywanej przez sześć pokoleń ludwisarzy w rodzinie Felczyńskich – są prawdziwymi dziełami artystycznego rzemiosła. **SONIA GUZIK**

Kawałek Śląska w Warszawie

Czy ktoś zechce w tym ogromnym, tętniącym życiem mieście, jakim jest Warszawa porozmawiać ze mną o problemach regionu, który położony jest 300 kilometrów od stolicy? Kogo obchodzić mogą sprawy Śląska w wielkim mieście – mieście, które zdawać by się mogło, nigdy nie zasypia. Czy jest tu czas na to, by myśli swoje przenieść choć na chwilę daleko na południe? Czy znajdę tu kogoś, komu bliskie są problemy mojego regionu? Ku swemu zaskoczeniu znajduję otwarte na oścież drzwi i serca mieszkańców Warszawy. Słyszę „Mów po swojemu, chcemy bardzo usłyszeć waszą gwara, tak mało wiemy o was, może teraz nadeszła ta upragniona chwila, kiedy to poznamy się i zbliżymy do siebie”. Wiele rozmów, wiele spotkań, tży wzruszenia i to co najtrudniejsze – pożegnanie... Wróć. Wiem, jestem o tym przekonany, że to nie mój ostatni pobyt w tym mieście.

Przechodząc długim korytarzem studia Radia „Wnet” mijam wiszące na ścianie piękne obrazy. Przy jednym z nich widzę pochyloną postać artysty. Obraz przedstawia Matkę Boską z dziećmi, widać też na nim kilka innych, nieukończonych postaci. Zatrzymuję się i nie chcąc przeszkadzać artyście, sam do siebie mówię: „Piękny obraz, szkoda, że nie zobaczę go, kiedy będzie ukończony”. Malarz odwraca głowę, odkłada paletę i pędzle na stolik. Wtedy go poznaję – to Zbigniew Bohomolec, artysta malarz, felietonista, dziennikarz audycji „Solą malowane”, pisarz, rysownik.

– Pan ze Śląska – uśmiecha się i zaprasza do stolika. – Proszę niech pan opowiada, co tam u was nowego.

Zaczynam więc swoją opowieść, a twarz artysty staje się smutna, spogląda na mnie zatroskanym wzrokiem. – To dziwny, przedziwny zbieg okolicz-

ności – odpowiada. – Ten obraz jest zadedykowany wszystkim górnikom na Śląsku. Spiesz się, chciałbym ukończyć go przed waszym świętem. To dla mnie bardzo ważne – dodaje artysta. – To nieprawda, że warszawiacy nie lubią Ślązaków, to nieprawda, że nie rozumiemy waszej gwary, być może są słowa trudne do zrozumienia, ale jest ich niewiele. Nie wiem, o co toczy się spór dotyczący autonomii i nie rozumiem tego, ze swej strony powiem, żal byłoby utracić taki region jak Śląsk.

Uważam, że jesteście Polakami, tylko wasza mowa różni się nieco od literackiego języka i to wszystko. Usilnie od wielu lat szukam prawdy o Śląsku. Pamiętam, kiedy niedawno byłem w Bytomiu, miałem wrażenie, że mam do czynienia z wymarłym miastem.

Mam nadzieję, że to tylko takie moje osobiste odczucie. Pozdrawiam Bytom, pozdrawiam Śląsk i wszystkich Ślązaków. Obraz, który maluję, jak wspo-

myślą warszawiacy. Były o tym liczne konferencje i dyskusje w domach. To spotkanie na korytarzu Radia „Wnet” było dla mnie jednak niezapomnianą

Zbigniew Bohomolec przy pracy nad obrazem dedykowanym śląskim górnikom.

mniałem, dedykuję waszym rycerzom św. Barbary – górnikom. Niechaj św. Barbara ma ich w swojej opiece. Całym sercem jestem z wami – powiedział na pożegnanie.

To ważne, by wiedzieć, jak nas widzą mieszkańcy Mazowsza, co o nas

lekcją obalającą wszelkie mity o nas Polakach i o nas Polakach Ślązakach, Ślązakach Niemczech – nikomu do szczęścia niepotrzebne są takie podziały. Tu, na śląskiej ziemi miejsca zawsze starczyło dla wszystkich.

TADEUSZ PUCHAŁKA

Po naszymu

17 listopada w Gminnym Ośrodku Kultury w Wielowsi odbyła się uroczysta gala VIII Festiwalu Gwary Śląskiej.

W gali uczestniczyło 21 wykonawców: solistów i zespołów. W kategorii przedszkolnej I miejsca zajęli Natalia Danysz z Przedszkola w Kielczy, Przedszkole w Wielowsi i Przedszkole w Świętoszowicach. W kategorii klas I-III szkół podstawowych I miejsca przypadły: Zespołowi Wokalno-Instrumentalnemu z SP w Kotulinie, Julii Polk z SP w Miedarach oraz Karolinie Bendel i Szymonowi Krupie z SP w Świbiu. W kategorii gimnazjum I miejsce zdobyła grupa wokalnoinstrumentalna ze szkoły w Miedarach, a wśród dorosłych najlepszą scenkę przedstawiło Koło Teatralne z Zespołu Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach, zaś piosenkę – Szymon Nitka, Bogusław Mansfeld oraz Zespół Pieśni i Tańca ze szkoły w Miedarach.

Impreza ta, o coraz szerszym zasięgu, prezentuje dokonania na coraz wyższym poziomie. W tym roku do przesłuchań przystąpiło 303 uczestników w 57 prezentacjach.

Festiwal odbywał się pod patronatem wicemarszałek Senatu RP Marii Pańczyk-Pozdziej i wójta Gminy Wielowieś Gintera Skowronka.

(SoG)

Poród bez bólu

Rozmowa z dr. BOGDANEM NOWIŃSKIM, ordynatorem Działu Anestezjologii i Bloku Operacyjnego Szpitala w Knurowie

– Wiele przyszłych mam obawia się przebiegu porodu. Wybierając knurowski szpital wiedzą, że znajdują się pod dobrą opieką. Pozostaje jednak lęk przed rozwiązaniem. Czy można urodzić bez bólu?

– Obecnie najlepszą metodą uśmierzenia bólu porodowego jest znieczulenie zewnątrzoponowe. Pacjentka w ostatnim okresie ciąży powinna porozmawiać o tym ze swoim ginekologiem oraz anestezjologiem, najlepiej na zajęciach w Knurowskiej Szkole Rodzenia.

– Na czym polega znieczulenie zewnątrzoponowe?

– Najprościej mówiąc na blokowaniu przewodzenia bodźców bólowych w nerwach przenoszących czucie bólu z macicy, kanału rodowego i krocza. Środek znieczulający miejscowo podaje się do przestrzeni zewnątrzoponowej lędźwiowej części kręgosłupa.

– Co czuje rodząca?

– Celem znieczulenia jest obniżenie odczuwania bólu porodowego do poziomu akceptowalnego przez pacjentkę, przy zachowanym odczuwaniu skurczów macicy. Brak blokady ruchowej powoduje, że rodząca może się swobodnie poruszać i współpracować z położną. To szczególnie ważne w drugim okresie porodu, gdy dochodzi do parcia. Wszystkie mięśnie muszą być wówczas aktywne, aby poród przebiegał sprawnie.

– Jakie reakcje w organizmie powoduje podanie znieczulenia?

– Jego podstawową zaletą jest zniesienie bólu i stresu, czyli czynników odpowiedzialnych za szereg niekorzystnych zmian, m.in. w obrębie układu krążenia, gdzie dochodzi do wahań ciśnienia tętniczego i tętna. Znieczulenie poprawia krążenie obwodowe, przepływ przez łożysko itd. W układzie oddechowym znosi natomiast nadmierną hiperwentylację mogącą spowodować zaburzenia przepływu krwi u matki, a co za tym idzie problemy w do-

starczeniu jej do dziecka. Występuje też stabilizacja innych czynności metabolicznych w organizmie. Zmniejsza się częstość nudności i wymiotów. Dochodzi nawet do powrotu zakłóconych przez ból regularnych skurczów macicy. Ten korzystny wpływ znieczulenia na matkę odruchowo pozytywnie oddziałuje też na dziecko.

– Czy znieczulenie może mieć negatywne konsekwencje dla pacjentki oraz jej pociechy?

– Przy braku przeciwwskazań medycznych znieczulenie zewnątrzoponowe jest techniką bezpieczną. Jako że jest to metoda inwazyjna, niesie jednak ze sobą ryzyko pewnych powikłań. Najczęstszym, jakim może się wydarzyć jest ból głowy, który potrafi utrzymywać się nawet przez parę tygodni. Nie jest to powikłanie niebezpieczne, ale bardzo uciążliwe, gdyż przypada na okres intensywnej opieki nad noworodkiem.

– Warto więc polecić „poród bez bólu”?

– Nie ulega wątpliwości, że prawidłowo przebiegający poród ze znieczuleniem jest korzystny dla pacjentki. W Knurowie przygotowujemy się, aby świadczenie to było dostępne dla każdej zainteresowanej kobiety, u której nie stwierdzono przeciwwskazań. Trzeba podkreślić, że poród taki wymaga bardzo dobrej organizacji pracy zespołu składającego się z ginekologa, anestezjologa i położnej. (MN)

Antosia już po operacji

Antosia Wieczorek – niespełna dwuletnia knurowianka, która urodziła się z rzadkim zespołem wad wrodzonych, przeszła pierwszą operację w Stanach Zjednoczonych. W akcję pozyskiwania środków na zabieg ratujący dziewczynkę przed amputacją nóg włączyli się ludzie z różnych zakątków Polski. Udało się zebrać potrzebną kwotę, a mała knurowianka przechodzi obecnie rehabilitację.

Antosia urodziła się z hemimelią strzałkową. W obu nóżkach dziewczynki brakuje kości strzałek, piszczelki są wygięte, w stopach brakuje palców, a palce lewej rączki są ze sobą zrosnięte. Operacja, którą przeszła 29 października w klinice na Florydzie, polegała na rekonstrukcji stawów skokowych i wyprostowaniu piszczeli. Przez 6 miesięcy po operacji dziewczynka będzie miała założone specjalne aparaty, z upływem tygodni czeka ją także przykręcanie śrub, które służą wydłużeniu mięśni, ścięgien i kości.

Zabieg, bardzo kosztowny, doszedł do skutku dzięki ogromnej determinacji rodziców Antosi, pomocy ich rodziny, przyjaciół i bardzo wielu ludzi, którzy nie przeszli obojętnie wobec historii dziecka.

W zbieranie funduszy na leczenie dziewczynki włączył się cały Knurów – zorganizowano niezliczoną liczbę akcji, koncertów, zbiórek, wszystko by pomóc uratować nóżki knurowianki. Wkrótce w tę walkę włączyli się ludzie z całego kraju. W sfinansowaniu operacji pomógł także Narodowy Fundusz Zdrowia, który wyraził zgodę na pokrycie kosztów leczenia pierwszego etapu: październik 2013 – maj 2014 (dofinansowanie obejmuje samo leczenie, bez kosztów przelotów, zakwaterowania).

Gdy I etap leczenia zakończy się sukcesem, zgromadzone pieniądze na subkoncie dziewczynki w Fundacji Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”, rodzice zamierzają przeznaczyć na dwie kolejne nier refundowane operacje (koszt każdej to ok. 320 tys. zł), kontrole w USA (ok. 1 na rok), rehabilitację, zakup butów ortopedycznych.

Przed Antosią długa rehabilitacja, trzymamy kciuki, by wszystko poszło zgodnie z planem!

(SoG)

Dziewczynka dzielnie znosi rehabilitację.

Foto: ARC Jodźki Wieczorków

Wiedzą, jak ratować

Uczniowie klas II szkół ponadgimnazjalnych, których organem prowadzącym jest Powiat Gliwicki, przeszli szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Szkolenie w „Paderku” – instruktorka pokazuje młodzieży, jak należy udzielać pomocy poszkodowanemu.

Foto: S. Guzi

Szkolenie zostało zorganizowane w ramach programu edukacyjno-profilaktycznego z zakresu pomocy przedmedycznej, który Powiat Gliwicki realizuje w latach 2010-2015. Program ten jest skierowany do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych naszego powiatu. Jego celem jest m.in. kształtowanie aktywnych i odpowiedzialnych postaw młodzieży wobec zdrowia własnego i innych ludzi oraz wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznych działań w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.

Warsztaty prowadzili instruktorzy Medycznego Centrum Szkoleniowego REMEX van der Coghen. Obejmowały część teoretyczną i praktyczne ćwiczenia, m.in. z użyciem fantomów. Łącznie wzięło w nich udział ok. 400 uczniów uczęszczających do Zespołu Szkół im. Marii Konopnickiej w Pyskowicach, Zespołu Szkół im. I. J. Paderewskiego w Knurowie oraz Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie.

(SoG)

DR N. MED. MAREK SITKIEWICZ, ORDYNATOR ODDZIAŁU GINEKOLOGICZNO-POŁOŻNICZEGO

Znieczulenie zewnątrzoponowe cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony pacjentek, które często o nie pytają, zresztą podobnie jak i o inne metody łagodzenia bólu porodowego, które są stosowane w naszym szpitalu. Aby było w pełni bezpieczne, konieczna jest ścisła współpraca anestezjologa i ginekologa, także już na etapie podejmowania decyzji czy w danym przypadku można je zastosować. Istnieje bowiem szereg przeciwwskazań. Może to na przykład być złe ułożenie płodu lub odchodzenie wód płodowych. Dlatego nie-

zbędne jest przeprowadzenie badania popartego szczegółowym wywiadem z przyszłą mamą. Natomiast w trakcie samego porodu pacjentka musi być pod ścisłym nadzorem obu tych specjalistów. Nie należy stosować znieczulenia zewnątrzoponowego w przypadku wystąpienia anestezjologicznego przeciwwskazania do założenia cewnika, zaburzeń krzepliwości skóry w okolicy zakładania cewnika. Istnieją też przeciwwskazania położnicze, jak np. zagrożenie krwotokiem okołoporodowym.

Zdążyć z Pomocą

Fundacja Dzieciom „Zdążyć z Pomocą” jest organizacją pożytku publicznego, działającą od 1998 r. Jej misją jest pomoc chorym i niepełnosprawnym dzieciom z całego kraju.

Fundacja skupia ponad 22 000 podopiecznych – są to dzieci z porażeniem mózgowym, dystrofią mięśniową, autyzmem, zespołem Downa i chorobami nowotworowymi. Fundusze, które udaje się pozyskać, przekazywane są na ich leczenie, rehabilitację, zakup leków, sprzętu medycznego, pomocy edukacyjnych i inne specjalne potrzeby. Fundacja wybudowała także dwie nowoczesne placówki bezpłatnej reha-

bilitacji wraz z hostelami w Warszawie: Ośrodek Amicus i Ośrodek Biomicus. Obecnie przystąpiono do budowy trzeciej placówki rehabilitacyjnej. Wszystko po to, aby najmłodszy pacjent jak najszybciej mogli uzyskać potrzebną specjalistyczną pomoc.

Fundację i jej małych podopiecznych można wspierać w postaci darowizn na konta o numerach: 92 1060 0076 0000 3210 0019 6507 z przeznaczeniem na pomoc i ochronę zdrowia dzieci, a 41 1240 1037 1111 0010 1321 9362 z przeznaczeniem na konkretne dziecko. Można również przekazywać 1% podatku: KRS 0000037904 –

zarówno na Fundację, jak i jej konkretnego podopiecznego.

Fundacja działa pod patronatem śp. prof. Zbigniewa Religii, a przewodniczącą Rady Fundacji jest Beata Tyszkiewicz.

Więcej informacji na stronie na www.dzieciom.pl.

(SoG)

Beata Tyszkiewicz – przewodnicząca Rady Fundacji Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”.

Pełen ciepła ZAMECZEK

Tu znaleźli szczęśliwą przystań. Choć w ich życiu różnie bywało, w „Zameczku” mają pełen rodzinnego ciepła dom i przyjaciół, z którymi dzielą swą radość i smutki.

Dom Pomocy Społecznej „Zameczek” sce w Polsce w Turnieju Finałowym w Kuźni Nieborowskiej przełamuje ster Międzynarodowej Ligi Piłki Nożnej

Janek ma na swym koncie wiele osiągnięć sportowych. Jest doskonały w tenisie stołowym, warcabach i piłce nożnej. W swoim pokoju ma kolekcję medali i pucharów, zdobytych na licznych turniejach i mistrzostwach. Chętnie też śpiewa i występuje w przedstawieniach teatralnych. Z lat dzieciństwa ma przyjaciela, który teraz – mimo że mieszka w Anglii – odwiedza go w „Zameczku”. Janek z kolei sam jeździ w odwiedziny do swego brata, mieszkającego w DPS-ie w Cieszynie. Jest tam od niedawna, a Janek mówi, że dopiero teraz jest o niego spokojny, bo wie, że jest mu tam dobrze.

reotypy. Można się tu przekonać, że osoby niepełnosprawne – w tym przypadku 51 mężczyzn z niepełnosprawnością umysłową – mają swój szczęśliwy świat. Swoje pasje, zainteresowania, czas wypełniają ciekawymi zajęciami, wiele sukcesów.

– Choć nie brakuje też chwil trudnych – dodaje dyrektor „Zameczku” Ewa Zamora. – Cały personel stara się jednak, by nasi chłopcy (tak ich zawsze

Osób Niepełnosprawnych SENI Cup, rozgrywanym w lipcu w Toruniu. Trudno zliczyć imprezy, podczas których prezentowane są przedstawienia i spektakle w wykonaniu mieszkańców tego DPS-u. Co roku występują m.in. na Międzynarodowym Przeglądzie Umiejętności Artystycznych Domów Pomocy Społecznej PUMA w Bytomiu, gdzie byli już wielokrotnie nagra-

Jacek skończył szkołę ogrodniczą i jest doskonałym opiekunem kwiatów – zarówno tych w doniczkach, jak i latem na tarasie oraz na rabatach wokół „Zameczka”. W swym pokoju ma wiele kwiatów, ale dba też o te na stołowce i w gabinetach. Pięknie maluje i rysuje. Jest bardzo dokładny, wszystko robi z niebywałą precyzją i starannością. Ma swój własny aparat fotograficzny, którym robi zdjęcia, zawsze dbając o właściwy kadr fotografii.

nazywamy) wiedli tu jak najbardziej radosne życie, zapomnieli o swych problemach i chorobach. Bardzo dbamy o ich rozwój, odkrywamy talenty, zachęcamy do aktywności. Wielu z nich tu dopiero dostaje skrzydeł – w rodzinnych domach, nawet jeśli mieli zapewnioną dobrą opiekę, nie zawsze kto miał z nimi uprawiać sport, uczyć ich malowania czy fotografowania.

Daje to świetne rezultaty. W tym roku drużyna „Zameczka” zajęła I miej-

dzani. Zawsze też zespoły z „Zameczku” podziwiać można podczas Knurowskich Dni Integracji „Bądźmy razem” i na koncertach Dary Serc.

Wielkim przeżyciem dla mieszkańców DPS-u był udział w unijnym projekcie „Zamkowe Spotkania – Edukacja Kulturowa osób z niepełnosprawnością intelektualną w gminie Pilchowice”. Od marca do sierpnia chłopcy wyjeżdżali na plenery, malowali i fotografowali, a ich prace złożyły się na ciekawą

Krzystian z dumą pokazuje kronikę „Zameczka”, za prowadzenie której odpowiada. Uwielbia też podróże i fotografowanie. Z parafią św. Cyryla i Metodego w Knurowie był już na wielu pielgrzymkach, m.in. w Ziemi Świętej, Watykanie i Lwowie. Robił na nich zdjęcia, które prezentowane były na wystawach m.in. w Starostwie Powiatowym w Gliwicach.

wystawę. Ich wrażliwość i spostrzeganie świata zostały wysoko ocenione przez Andrzeja Knapika – fotografika, który prowadził z nimi zajęcia. W ramach projektu zakupionych zostało 10 aparatów fotograficznych. Chłopcy złapali prawdziwego bakcyła fotograficz-

Eugeniusz to przewodniczący Rady Mieszkańców w „Zameczku”. Bardzo aktywny, wciąż coś organizuje i stanowi prawdziwy motor napędowy dla innych chłopaków. Ma też duży talent – gdy śpiewa piosenki Czestawa Niemena lub Krzysztofa Krawczyka, wszyscy zamierają z wrażenia, bo jego głos jest naprawdę poruszający. Dysponuje też świetnym poczuciem rytmu, co widać podczas przedstawień i w tańcu. Uwielbia sport, a zwłaszcza grę w piłkę nożną. Ma dziewczynę w DPS-ie w Knurowie – mówi, że to jego sympatia.

Dom jest otwarty, każdy może tu przyjść i zobaczyć, jak się w nim mieszka. Na zdjęciu dyrektor Ewa Zamora (pierwsza z lewej) oprowadza gości z gminy Pilchowice.

Festyny dają okazję do integracji z mieszkańcami innych DPS-ów, sąsiednich miejscowości, rodzinami i przyjaciółmi. Nigdy nie brakuje na nich muzyki i dobrej zabawy.

nego. Robią zdjęcia, chętnie w najbliższej okolicy, ale też na wszystkich imprezach i wycieczkach. Wiele fotografii powstało podczas wyjazdów wakacyjnych, które w tym roku mieli nad morze do Jastrzębiej Góry i w Bieszczady, do malowniczej Berezki.

– Najbardziej jednak dbamy o to, by tu był ich prawdziwy dom – podkreśla Ewa Zamora. – W „Zameczku” jest ciepło, przytulnie, zawsze jest czas by porozmawiać i wypić kawę, co chłopcy uwielbiają.

Tekst i foto: ROMANA GOZDEK

Wiesław prezentuje swój obraz, który namalował podczas letniego pleneru. Mówi, że to było fajnie pojechać nad jezioro i malować na łące. Bardzo lubi podróże i wszelkie wyjazdy, organizowane często w „Zameczku”. Z natury cichy i spokojny, ożywa na scenie – uwielbia tańczyć i występować przed publicznością. Nie opuści też żadnej zabawy, przy muzyce czuje się wspaniale.

U KAMILIANÓW

Sprawom bieżącej działalności oraz prowadzonych inwestycji poświęcona była wizyta starosty gliwickiego Michała Nieszporka w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży prowadzonym przez Zakon Ojców Kamilianów w Pilchowicach.

Jednostka ta realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone przez Powiat Gliwicki. Mieszka w niej 60 chłopców i mężczyzn, którzy wymagają pomocy ze względu na niepełnosprawność intelektualną. W Pilchowicach mają zapewnioną opiekę medyczną, psychologiczną i rehabilitacyjną. Istotną rolę odgrywa tu również profesjonalnie prowadzona terapia zajęciowa, która obejmuje

Od lewej dyrektor pilchowski DPS-u br. Bronisław Malicki i starosta Michał Nieszporek podczas wizyty.

m.in. zajęcia plastyczno-muzyczne, ceramiczne, usprawniająco-twórcze, biblioterapię, dogoterapię i hipoterapię.

(RG)

Wyróżnione Wiśnicze

Dom Pomocy Społecznej CARITAS Diecezji Gliwickiej w Wiśniczach otrzymał wyróżnienie w czwartej edycji konkursu Nagrody Wojewody Śląskiego „Śląskie na 5”. Placówka wyróżniona została za 2012 r., obchodzony jako Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej.

Uroczyste podsumowanie działań, które zostały docenione poprzez przyznanie wyróżnienia, odbyło się 20 listopada. Wzięli w nim udział mieszkańcy DPS-u, a towarzyszyli im m.in. starosta gliwicki Michał Nieszporek i wójt Gminy Wielowieś Ginter Skowronek. Dyrektor placówki Krystian Bambynek wręczył podziękowania przedstawicielom instytucji, które z nią współpracowały w ramach tego programu: Gimnazjum w Wielowoli, Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu w Wojsce, ks. prałatu Janowi Plichcie oraz rodzinie Du-

Podczas uroczystości wystąpiła schola prowadzona w DPS-ie przez ks. prałata Jana Plichtę.

biel z Krupskiego Młyna. DPS Wiśnicze otrzymał wyróżnienie w kategorii edukacja – za liczne działania mające

na celu aktywne i twórcze spędzanie czasu przez swych mieszkańców.

(RG)

Nowatorscy elektrycy w starostwie

Uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie, którzy zdobyli wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie „Nowatorska Elektryka”, gościli w Starostwie Powiatowym w Gliwicach.

O ich sukcesie pisaliśmy w poprzednim wydaniu Wiadomości Powiatu Gliwickiego. Przypomnijmy, że uczniowie klasy 3 TE, pracujący pod kierunkiem swego nauczyciela Krzysztofa Szczepańskiego, wyróżnienie otrzymali za pracę pt. „Model systemu elektroenergetycznego”. Spełnia ona świetnie konkursowe kryteria: ma praktyczne zastosowanie, jest nowatorska i użyteczna. Uczniowie w projekcie zasympulowali współpracę elementów systemu elektroenergetycznego – układu napędowego zbudowanego na prądnicę

Wyróżniona ekipa z ISZ nr 2 w Knurowie w sali Zarządu Powiatu Gliwickiego wraz z gospodarzami spotkania.

synchronicznej prądu przemiennego symulującej urządzenie wytwarzające energię w konwencjonalnej elektrowni ciepłej oraz fotoogniwa symulującego jedno ze źródeł energii odnawialnej. Projekt miał na celu wykonanie pomocy dydaktycznych umożliwiających zrealizowanie podstawowych doświadczeń z zakresu elektrotechniki. Szkoła otrzymała od organizatora konkursu – Akademii Chint, grant w wysokości 3 tys. zł na praktyczną realizację swego projektu.

Uczniowie wraz ze swym opiekunem i dyrektorem ZSZ nr 2, Grażyną Dąbrowską, przyjęci zostali w starostwie przez starostę gliwickiego Michała Nieszporaka, wicestarostę Waldemara Dombka, Sławomira Adamczyka z Zarządu Powiatu Gliwickiego oraz Marię Owczarzak-Siejko, skarbnika powiatu. Opowiedzieli o przygotowaniach do konkursu, o projekcie który stworzyli oraz o wyróżnionej pracy i pomocach dydaktycznych, o jakie dzięki temu wzbogacił się ZSZ nr 2 w Knurowie. Przedstawiciele powiatu gratulowali im pasji, z jaką podchodzą do nauki elektryki i jej praktycznego zastosowania.

(RG)

Uczniowie podczas prezentacji projektu na konkursie w Łodzi.

Liderzy powiatowej oświaty

Powiat Gliwicki ma już spore doświadczenie w realizacji projektów edukacyjnych adresowanych bezpośrednio do uczniów bądź nauczycieli pragnących podwyższyć swoje kwalifikacje. Od trzech miesięcy wdrażany jest nowy typ projektu – mający na celu nie tyle pomoc poszczególnym pedagogom, co kompleksowe wspieranie szkół i przedszkoli w diagnozowaniu i rozwiązywaniu zidentyfikowanych potrzeb.

W wyniku przeprowadzonego we wrześniu br. naboru placówek zainteresowanych uzyskaniem takiego wsparcia, projektem „Modernizacja systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie gliwickim” – współfinansowanym ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – objęto następujące 24 szkoły i 2 przedszkola z terenu powiatu gliwickiego:

- ▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Paniówkach – Szkoła Podstawowa;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. W. Budryka w Chudowie;
- ▶ Zespół Szkół im. I. J. Paderewskiego w Knurowie – Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum;
- ▶ Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie – Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum oraz Liceum Ogólnokształcące;
- ▶ Miejska Szkoła Podstawowa nr 1 im. Powstańców Śląskich w Knurowie;
- ▶ Miejska Szkoła Podstawowa nr 2

- z Oddziałami Integracyjnymi im. K. Miarki w Knurowie;
- ▶ Miejska Szkoła Podstawowa nr 4 w Knurowie;
- ▶ Miejskie Przedszkole nr 12 im. J. Korczaka w Knurowie;
- ▶ Miejskie Przedszkole nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi w Knurowie;
- ▶ Miejskie Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II w Knurowie;
- ▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żernicy – Szkoła Podstawowa;
- ▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny im. św. Stanisława Kostki w Wilczy – Szkoła Podstawowa;
- ▶ Zespół Szkół im. M. Konopnickiej w Pyskowicach – Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum;
- ▶ Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Dąbrowskiego w Pyskowicach;
- ▶ Szkoła Podstawowa nr 6 w Pyskowicach;
- ▶ Szkoła Podstawowa w Rudnie;
- ▶ Szkoła Podstawowa w Poniszowicach;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. G. Morcinka w Toszku;
- ▶ Gimnazjum im. I. Sendler w Toszku;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Literatów Dziecięcych w Świbiu;
- ▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Wielowisi – Szkoła Podstawowa;
- ▶ Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wielowisi.

Pozostałych 5 placówek, które nadały swoje zgłoszenia, zostało wpisanych na listę rezerwową.

Obecnie w szkołach i przedszkolach przeprowadzana jest diagnoza potrzeb, w oparciu o którą grono pedagogiczne i dyrektor – wspierani przez opiekującego się placówką szkolnego organizatora rozwoju edukacji – wybiorą jedną z opracowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji rocznych ofert doskonalenia. Przedstawiciele szkół i przedszkoli objętych projektem będą mogli również uczestniczyć w pracach jednej z czterech sieci współpracy i samokształcenia, których tematy zostały dostosowane do potrzeb dyrektorów i nauczycieli sygnalizowanych na etapie opracowywania koncepcji projektu oraz w początkach jego realizacji. Członkowie sieci zajmą się zagadnieniami pracy z uczniem zdolnym na zajęciach koła naukowego, wspierania dziecka z problemami wychowawczymi, pracy z nowoczesnymi technologiami TIK i bezpiecznego korzystania z Internetu, zostanie również utworzona osobna sieć dla dyrektorów poświęcona ich zadaniom w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

– Uczestnicy projektu to liderzy powiatowej oświaty – mówi Joanna Piktas, naczelnik Wydziału Rozwoju i Promocji w Starostwie Powiatowym w Gliwicach, koordynującego wdrażanie projektu. – Dyrektorzy i nauczyciele placówek, z którymi współpracujemy w jego ramach, to osoby zainteresowane własnym rozwojem i mające odwagę poszukiwać nowych rozwiązań, wspierających szkoły i przedszkola w mierzeniu się z wyzwaniami, jakie niesie współczesny świat.

EWA PIEZKA – kierownik projektu

Z inspiracji ks. Damrota

– Liczba uczestników tegorocznego konkursu przerosła nasze najśmielsze oczekiwania – mówi Anna Surdel, prezes Stowarzyszenia Pilchowiczanie-Pilchowiczanie, które wraz z Urzędem Gminy w Pilchowicach zorganizowało V Konkurs Poezji Rodzimej im. ks. K. A. Damrota.

Jury w składzie: Winfried Ficoń – przewodniczący, Mariola Serafin, Teresa Bochenek i Aleksander Chłopek miało nietłumaczone zadanie, by wybrać zwycięzców. Uczestnicy konkursu mogli dostarczyć maksymalnie trzy wiersze, napisane w języku polskim bądź w śląskiej gwarze. Konkurs zdominowała młodzież szkolna – bardzo wrażliwa, często sięgająca po tematykę filozoficzną.

W kategorii dzieci i młodzieży I miejsce zajęła Karolina Imiołek, II – Judyta Czenczek, III – Kacper Imiołek, a wyróżnienie otrzymał Mariusz Gryko, natomiast w kategorii osób dorosłych I miejsce zdobyła Janina Wymysło, II – Krystyna Madeja, a III – Paweł Ćwielong. W kategorii poezja śpiewana publiczność swe nagrody przyznała duetowi Elżbieta Kiszka – Hanna Młotkowska (I miejsce) i Justynie Musioł (II miejsce).

Hanna Młotkowska ze swoją koleżanką Elżbietą Kiszka zagrały utwór na dwie gitary i świetnie śpiewały. – Lubimy ballady, a poezja śpiewana to coś, co lubimy najbardziej – mówiły. – Któregoś dnia – wspomina mama Elżbiety – usłyszałam piękną melodię dochodzącą jakby z piwnicy naszego domu. Okazało się, że dziewczyny urządziły sobie pokoik i tam skrycie przeprowadzały próby. Nie zależało im na rozgłosie, grały tylko dla siebie. Melodia, którą wtedy usłyszałam, była utworem o Matce Bożej. Dziewczyny mają już za sobą pierwsze występy, grały w auli Centrum Edukacyjnego im. Bł. Jana Pawła II w Gliwicach. Pieśń o Matce Bożej stała się jakby kluczem, który otworzył nam drzwi, a tam po drugiej stronie zobaczyliśmy piękno, dla którego warto się poświęcić, tym pięknem jest poezja, także ta śpiewana.

(TP)

Tegoroczni uczestnicy konkursu, z prawej członkowie jury.

Samorządowcy w szkołach

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w Knurowie i w Pyskowicach mieli okazję spotkać się z samorządowcami – przedstawicielami Powiatu Gliwickiego i Knurowa.

Cykl spotkań zorganizowany został przez Starostwo Powiatowe w Gliwicach. Wzięli w nim udział uczniowie Zespołu Szkół im. I. J. Paderewskiego w Knurowie, Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie oraz Zespołu Szkół im. M. Konopnickiej w Pyskowicach. Spotkania poświęcone były zadaniom realizowanym przez poszczególne szczeble samorządu terytorialnego. Z młodzieżą spotkali się podczas lekcji starosta gliwicki Michał Nieszporok, Sławomir Adamczyk z Zarządu Powiatu Gliwickiego i Krystian Pluta z Urzędu Miasta w Knurowie.

(RG)

Innowacje oświatowe

W ramach projektu „Innowacje oświatowe w Gminie w Wielowieś” współfinansowanego ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 9.4 PO KL, ponad 70 osób w gminie Wielowieś będzie uczestniczyło w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

Celem projektu jest dostosowanie kwalifikacji jego uczestników do wymogów współczesnej, z informatyzowanej edukacji, w której wykorzystywane są nowoczesne metody, aplikacje i narzędzia ICT. W ramach projektu przewidziane są 544 godziny lekcyjne zajęć. Uczestniczą w nim nauczyciele, dyrektorzy i pracownicy administracji Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Świbiu, Gimnazjum w Wielowisi i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wielowisi oraz pracownicy

Zespołu Obsługi Placówek Oświatowych w Wielowisi. Projekt jest realizowany od 1 sierpnia br. do 31 stycznia 2014 r. Uczestnicy projektu poznają m.in. zaawansowane funkcje edytora tekstu i arkusza kalkulacyjnego, programowanie wspomagające pracę szkoły, nowoczesne sposoby wykorzystywania zasobów internetu w pracy nauczyciela, obsługę tablic interaktywnych, zasady działania elektronicznego dziennika czy zasady ochrony dokumentów i danych osobowych w szkole i urzędzie oraz instrukcję pracy w systemach informatycznych. Natomiast szkoły uczestniczące w projekcie zostaną wyposażone w tablice interaktywne.

Szczegóły dotyczące realizowanego projektu można znaleźć na stronie internetowej www.pokl.wielowies.pl.

(SZB)

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Razem o rolnictwie

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego wraz ze Śląską Izbą Rolniczą zorganizował wyjazd studyjny do Belgii i Niemiec, którego celem było zapoznanie uczestników z zasadami, na jakich funkcjonuje Wspólna Polityka Rolna w krajach Unii Europejskiej oraz przedstawienie planów dotyczących wdrażania II filaru WPR po 2013 roku.

W wyjeździe, który trwał od 12 do 16 listopada, uczestniczyli Roman Włodarz – prezes Śląskiej Izby Rolniczej, Andrzej Frejno – kierownik Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Pyskowicach (a zarazem radny powiatowy) oraz Władysław Butor – rolnik, członek Śląskiej Izby Rolniczej.

Podczas zwiedzania Parlamentu Europejskiego uczestnicy wyjazdu mieli okazję spotkać się z eurodeputowanymi Małgorzatą Handzlik i Jarosławem Kalinowskim, którzy przedstawili im założenia budżetu UE na lata 2014-2020. Poseł Kalinowski przedstawił priorytety WPR dla Polski na najbliższe lata oraz omówił szanse na rozwój i restrukturyzację polskiego sektora rolnego. Spotkanie z posłem Kalinowskim było znakomitą okazją do zadawania pytań dotyczących kierunków dalszego rozwoju UE.

Po spotkaniu w siedzibie Parlamentu Europejskiego grupa odwiedziła gospodarstwo sadownicze, specjalizujące się w uprawie na powierzchni 80 ha jabłoni i grusz. Właściciel oprowadził gości po gospodarstwie, zwracając szczególną uwagę na kwestię jakości sprzedawanych owoców oraz rzetelności, jaką powinien wykazywać się ich dostawca. Stwierdził, że największym zagrożeniem dla sadów tej wielkości jest chęć przejęcia ich przez duże międzynarodowe koncerny, a co za tym idzie – zanikanie lokalnych marek.

Następnego dnia uczestnicy wyjazdu odwiedzili Haus Düsse w Niemczech, gdzie zwiedzili hodowlę krów mlecznych oraz trzody chlewnej.

W wizytowanych oborach prowadzone są doświadczenia związane m.in. ze stosowaniem pasz, sposobem rozrodu i warunkami chowu. W kolejnej części pobytu grupa odwiedziła gospodarstwo ekologiczne, w którym uprawia się warzywa, zboża, hoduje krowy mleczne i kury nioski. Właściciel gospodarstwa omówił kwestie opłacalności takiej produkcji. Przy niższej wydajności osiąga on wyższe ceny niż producenci tzw. żywności masowej, a ponadto otrzymuje większe dopłaty unijne.

W kolejnym dniu grupa miała okazję zobaczyć prowadzoną przez Haus Düsse biogazownię oraz porozmawiać na temat źródeł energii odnawialnej, w tym stosowania wkładów fotowoltaiki, energii wiatrowej, a także wykorzystywania do spalania słomy, mискantów i zrąbków np. wierzby energetycznej. Podczas wykładu w Haus Düsse (siedziba Izby Rolniczej dla landu Nadrenia-Westfalia, w której znajdują się wspomniane wyżej doświadczalna hodowla bydła mlecznego, trzody chlewnej, uprawa zbóż oraz biogazownia) omawiane były kwestie energii ze źródeł odnawialnych. Osiągnięty przez Niemcy w 2012 r. poziom jej produkcji wyniósł 22,9 proc. w stosunku do całej wyprodukowanej energii i tym samym przekroczył założenia wymagane przez UE, według których do 2020 r. 20 proc. energii wyprodukowanej przez państwa członkowskie powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych.

Ostatnim wizytowanym przez uczestników wyjazdu studyjnego miejscem było gospodarstwo specjalizujące

się w produkcji energii elektrycznej i ciepłej z odnawialnych źródeł energii. W gospodarstwie tym znajduje się biogazownia o mocy 0,6 MW oraz baterie o mocy 300 kW. Właściciel omówił zmiany w przepisach niemieckich, wedle których państwo gwarantuje cenę skupu energii elektrycznej pochodzącej np. z baterii do fotowoltaiki.

Podczas wyjazdu studyjnego uczestnicy mogli zaobserwować, jak ważne jest stanowione przez UE prawo oraz jak istotną rolę odgrywa polityka krajów członkowskich, mająca na celu zapewnienie rozwoju rolnictwa, niezwykle różnorodnego w poszczególnych regionach Europy. Specyfika Belgii i Holandii sprzyja rozwojowi sadownictwa i ogrodnictwa, natomiast w Niemczech priorytetem polityki rolnej są odnawialne źródła energii oraz gospodarstwo ekologiczne. Uczestnicy wyjazdu mieli możliwość zapoznania się z końcowym efektem dopłat unijnych, które są niezwykle ważnym instrumentem wpływającym na rozwój poszczególnych regionów UE. Przedstawiciele ARiMR mogli zdobyć praktyczną wiedzę na temat najnowocześniejszych sposobów rozwoju rolnictwa, która może się przyczynić do sprawniejszego wykorzystania unijnych funduszy przez Polskę na lata 2014-2020 r. (AF)

W Brukseli była okazja do spotkań z posłami do Parlamentu Europejskiego i wymiany doświadczeń. Na zdjęciu Andrzej Frejno (pierwszy z lewej) z eurodeputowanym Jarosławem Kalinowskim i Robertem Nowakiem, wójtem gminy Przyrów.

Wygrali Brukselę

Urszula Troll – sołtyśka Łączy (gm. Rudziniec) oraz Rafał Hohenberg – rolnik z Pniowa (gm. Toszek) zostali laureatami konkursów, które odbyły się 24 listopada na Zamku w Toszku. W nagrodę pojedą na wyjazd studyjny do Brukseli, ufundowany przez posła do Parlamentu Europejskiego Małgorzatę Handzlik.

W pierwszym z konkursów, pn. „Sołtys – doradca rolników”, najlepiej poradziła sobie sołtyśka Łączy Urszula Troll, która w nagrodę odebrała od Małgorzaty Handzlik zaproszenie do Brukseli. II miejsce zajął Hubert Skowronek – sołtys Kieleczki, a III – Beata Szoltysek, sołtyśka Chechła. Z kolei w drugim konkursie – „Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym” najlepszy okazał się Rafał Hohenberg z Pniowa. Zwycięzca również otrzymał zaproszenie do Brukseli. II miejsce w konkursie zajął Waldemar Stranczyk z Kotliszowic, III – Tomasz Keller z Wilkowiczek.

Zwycięzcy i uczestnicy konkursów otrzymali atrakcyjne nagrody rzeczowe oraz materiały promocyjne, ufundowane przez Małgorzatę Handzlik, Placówkę Terenową KRUS w Gliwicach, Śląską Izbę Rolniczą, Spółkę z o. o. Jula Poland, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencję Rynku Rolnego, Zakład Mięśny Tadeusz Marciniśzyn z Pniowa,

Powiat Gliwicki i Gminę Toszek. Podczas spotkania wręczone zostały odznaczenia „Zasłużony dla rolnictwa”, przyznane przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Otrzymało je 18 osób, m.in. starosta gliwicki

Michał Nieszporek i wójt gminy Rudziniec Krzysztof Obrzut.

– Cieszę się, że impreza skupiła tak liczne grono uczestników – mówi pomysłodawczyni i „dusza” tych konkursów Krystyna Kręgiel, kierownik Placówki Terenowej KRUS w Gliwicach.

W czasie imprezy wystąpili młodzi artyści z Sekcji Wokalnej Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, zaś swoje stoiska wystawili Zakład Mięśny Marciniśzyn, BGŻ (który również ufundował poczęstunek) oraz sklep Jula z Gliwic.

Sołtysom i rolnikom tego dnia towarzyszyli m.in. wicewojewoda śląski Andrzej Pilot, przewodniczący Rady Powiatu Gliwickiego Tadeusz Mamok, Irena Łaba – dyrektor Oddziału Regionalnego KRUS w Częstochowie, Roman Włodarz – prezes Śląskiej Izby Rolniczej, Witold Panas – wicedyrektor Agencji Rynku Rolnego, Andrzej Frejno – kierownik Biura Powiatowego ARiMR w Pyskowicach, wójt gmin powiatu gliwickiego oraz Robert Nowocień – dyrektor oddziału gliwickiego BGŻ.

Organizatorami konkursów byli: Placówka Terenowa KRUS w Gliwicach, Śląska Izba Rolnicza w Katowicach przy współpracy burmistrza Toszka oraz sołtysów gminy Toszek i Cen-

trum Kultury „Zamek w Toszku”. Patronat honorowy nad przedsięwzięciami sprawowali: poseł do PE Małgorzata Handzlik, przewodniczący Rady Powiatu Gliwickiego Tadeusz Mamok oraz starosta gliwicki Michał Nieszporek. (SoG)

Urszula Troll odbiera zaproszenie do Brukseli.

Małgorzata Handzlik pisze z Parlamentu Europejskiego

Nowe szanse

Unia Europejska sprawiła nam ostatnio dwie niespodzianki – pierwsza jest przeznaczona dla młodzieży, a druga dla badaczy, naukowców i przedsiębiorców.

Z tej pierwszej mogą być wyjątkowo zadowoleni studenci. Na nową, odświeżoną wersję sztanदारowego unijnego programu wymian studenckich Erasmus+ przeznaczono prawie 15 miliardów euro. To bardzo dobra wiadomość, szczególnie dlatego, że w Polsce cieszy się on bardzo dużą popularnością. Już ponad 130 tys. naszych studentów skorzystało z tego programu umożliwiającego wymianę za granicą, do tego Polska należy do krajów najlepiej wykorzystujących środki przyznane w jego ramach.

Ale nie tylko studenci mają powody do zadowolenia. Komisja Europejska zainaugurowała właśnie nowy program ramowy dla badaczy, naukowców i przedsiębiorców – Horyzont 2020. Choć do rozpoczęcia nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 pozostało jeszcze kilkanaście tygodni, sam program już wystartował. Horyzont 2020 to ponad 70 miliardów euro na badania i wspieranie innowacyjnego potencjału Europy. Unia Europejska przoduje na świecie w wielu technologiach, ale zarówno tradycyjne potęgi gospodarcze, jak i gospodarki wschodzące stanowią dla niej coraz większą konkurencję. Nie zapominajmy, że silna pozycja lidera w tak ważnych dziedzinach jak badania, technologie i innowacje to również więcej miejsc pra-

cy, wzrost gospodarczy oraz podniesienie jakości życia Europejczyków poprzez działania na rzecz m. in. ochrony zdrowia i środowiska, bezpieczniejszych produktów czy rozwoju transportu. Dlatego tak ważne jest, aby wspierać uzdolnionych naukowców, zapewniać im dostęp do jak najlepszej infrastruktury badawczej oraz motywować firmy, a szczególnie małe i średnie przedsiębiorstwa, do inwestycji w innowacyjne badania we wszystkich kluczowych dziedzinach naszego życia.

Horyzont 2020 opiera się na trzech filarach. Pierwszy z nich nazywa się „Doskonałość w nauce” i dedykowany jest naukowcom. Drugi filar – „Wiodąca pozycja w przemyśle” – to granty dla firm na projekty z zakresu m.in. IT, biotechnologii, nanotechnologii czy technologii materiałowych. Trzeci filar dotyczy wyzwań społecznych i będzie finansował działania związane m.in. ze zdrowiem, zmianami demograficznymi,

bezpieczeństwem żywności, transportem czy zrównoważonym rolnictwem i leśnictwem.

Horyzont 2020 to wielka szansa dla polskich naukowców i firm. Zgodnie z zapewnieniami Komisji Europejskiej, konkursy będą ogłaszane w trybie ciągłym (pierwszy ma zostać ogłoszony już w grudniu!). Pomyślano również o specjalnych gwarancjach dla małych i średnich przedsiębiorstw, aby zacho-

wać równowagę między dużymi a małymi projektami, dlatego 20 proc. środków w drugim i trzecim filarze trafi tylko do MŚP. Choć zdaje sobie sprawę, że wnioskowanie o tego typu dofinansowanie nie jest łatwe i wiąże się z wieloma formalnościami, już teraz zachęcam do poszukiwania informacji na temat możliwości, jakie daje program Horyzont 2020, bo jest to również wielka szansa dla naszego regionu.

Pielgrzymi na szlaku

W ciągu 56 dni zamierzają pokonać blisko 1 500 km – grupa wiernych z Wrocławia wybiera się w pieszą pielgrzymkę do Rzymu. Cel – udział w uroczystościach kanonizacyjnych Jana Pawła II. Pierwszy trening przed długą wędrówką mają już za sobą – trasę z Piekar Śląskich na Górę Świętej Anny. Po drodze pielgrzymi zawitali do powiatu gliwickiego.

Wrocławską pieszą pielgrzymką do Rzymu ma liczyć 15 osób. Grupa wyruszy do Rzymu 22 lutego 2014 r., na miejsce dotrze 26 kwietnia – w dzień kanonizacji. Trasę zaplanowano z podziałem na 4 wielodniowe etapy: Wrocław – Wiedeń, Wiedeń – Wenecja, Wenecja – Asyż, Asyż – Rzym. Prawie dwumiesięczna droga jest czasem duchowego i modlitewnego przygotowania do tak ważnego wydarzenia, jakim jest wysświęcenie na ołtarze Jana

Pawła II. Aby dobrze przygotować się do tej uroczystości, nie tylko od strony duchowej, ale i fizycznej, pielgrzymi już trenują na mniejszych odcinkach. W listopadzie udali się na Górę Św. Anny. 15 listopada zatrzymali się na nocleg w powiecie gliwickim – w Ligocie Toszeckiej. Opowiedzieli o przebiegu swoich pielgrzymek i o tym, co ich do nich motywuje.

– Aby pójść na pieszą pielgrzymkę o długości ok. 1 500-1 600 km i to

na dodatek w zimie, trzeba mieć ważne powody i solidne motywacje. Ale przecież już w dawnych wiekach pielgrzymowali pątnicy do trzech najważniejszych miejsc świętych: do Grobu Pańskiego w Jerozolimie, do Grobów św. Apostołów Piotra i Pawła w Rzymie, do Grobu św. Apostoła Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii – mówi Paweł Peter, organizator pielgrzymki na Górę Św. Anny.

– Jan Paweł II też był pielgrzymem i to jakim Pielgrzymem! – dodaje.

Pielgrzymi twierdzą zgodnie, że trud swojej wędrówki chcą ofiarować w podzięciu Janowi Pawłowi II. (SoG)

Wyprawa na kanonizację jest drugą pielgrzymką do Rzymu, w której uczestniczył m.in. Paweł Peter (z prawej). Na zdjęciu w drodze na uroczystość beatyfikacyjną papieża Jana Pawła II w 2011 r.

W tym roku po raz drugi w Sarnowie koło Toszka rozegrany został Puchar Przyjaźni Ukrainy oraz Puchar Polski Starosty Gliwickiego – imprezy zaliczane do Pucharu Świata modeli latających.

Licznym obserwatorem zawodów na zbroczu w Sarnowie, które odbywały się od 19 do 21 września, przedstawione zostało sportowe modelarstwo lotnicze na najwyższym poziomie światowym. Udział w nich wzięła aktualna czołówka światowej listy rankingowej seniorów i juniorów z Austrii, Czech, Polski, Rumunii, Słowacji, Ukrainy i Wielkiej Brytanii.

Impreza była przeprowadzona według reguł Kodeksu Sportowego FAI i sprawnie zorganizowana przez członków Gliwickiego Stowarzyszenia Modelarzy Lotniczych (GSML). Uzyskane rezultaty sportowe potwierdziły wysokie umiejętności polskich zawodników. Pierwsze trzy miejsca w klasie OPEN zdobyli Polacy, dwóch z Gliwic i jeden z Rybnika. W pierwszej dwudziestce znalazło się aż 13 zawodników pol-

Puchary Świata... w Toszku!

skich, w tym aż 7 reprezentantów GSML. Tym samym gliwicy zawodnicy zdobyli punkty do rankingu sportowego jako warunku nominacji do Kadry Narodowej i zaszczytu reprezentowania Polski w przyszłorocznych Mistrzostwach Europy. Potwierdza to uzyskanie przez 5 zawodników z Gliwic (2 seniorów i 3 juniorów) nominacji do 6-osobowej reprezentacji Polski.

Rozgrywane na naszym terenie imprezy światowej rangi przyczyniły się do zwiększenia zainteresowania modelarstwem w samym Toszku. Pozwoliło to Ewaldowi Stawinodze, członkowi GSML, reaktywować w tym mieście modelarnię dla dzieci i młodzieży, przy wsparciu Urzędu Gminy Toszek. To uruchomienie działalności szkoleniowej wśród dzieci i młodzieży w Toszku oraz uzyskanie nominacji gliwiczian do reprezentacji kraju jest najcenniejszym osiągnięciem zawodów. (JW)

Międzynarodowym imprezom Pucharu Świata modeli latających, rozgrywanym m.in. na terenie powiatu gliwickiego, poświęcone było spotkanie w Starostwie Powiatowym w Gliwicach 20 listopada. Wzięli w nim udział przedstawiciele samorządów powiatu gliwickiego i raciborskiego, przedsiębiorców oraz sportowców.

Modelarstwo lotnicze jest dziedziną sportu, w której Polacy mogą poszczycić się wieloma sukcesami. Ważną rolę odgrywa w tym Gliwickie Stowarzyszenie Modelarzy Lotniczych, w którego szeregach działa m.in. drużynowy mistrz świata w klasie modeli sterowanych mechanicznie oraz indywidualny wice-mistrz świata w tej samej klasie Stanisław Kubit czy tegoroczny Indywidualny Mistrz Świata Juniorów kat. F1E Konrad Żurowski. Obok triumfów zawodników, są także sukcesy organizacyjne. Od 2008 r. na terenie powiatu gliwickiego – w gminie Toszek rozgrywane są zawody modeli latających. Jest to jeden z trzech pucharów świata, jakie w ostatnim czasie odbywają się w naszym kraju.

Spotkanie w starostwie poświęcone było ocenie możliwości wykorzystania potencjału tych imprez w 2014 r. Modelarskie turnieje w Polsce określane bywają jako Trzy Zamki. I Zamek to zawody w Raciborzu (rozgrywane od 2000 r.) o Puchar Starosty Raciborskiego, II Zamek to zawody w Toszku o Puchar Burmistrza Toszka (od 2008 r.), zaś III Zamek to Gliwice i Puchar Przyjaźni Ukrainy oraz Puchar Polski Starosty Gliwickiego (od 2012 r.). Rozmowy dotyczące ich organizacji w przyszłym roku miały na celu zwiększenie ich promocji, rozpo-

wszechnienie informacji o sukcesach w tej dyscyplinie oraz uzyskanie wsparcia finansowego sponsorów.

– Modelarstwo to nie tylko sport i zabawa. To dyscyplina bardzo techniczna, która wymaga wielkiej wiedzy, szczególnie jeśli zawodnicy sami wykonują swoje modele. Kształtuje także wiele pozytywnych postaw i zachowań, takich jak zdrowa rywalizacja, wytrwałość, waleczność. Warto zatem w to zajęcie inwestować i je promować – podkreślał Jan Wojtak, organizator Pucharu Przyjaźni Ukrainy na terenie Polski.

Podczas spotkania w starostwie przyznano także wyróżnienia dla osób, które do tej pory wspierały organizację tych prestiżowych imprez. Puchary Fair Play Trzech Zamków F1E 2013 otrzymali: starosta gliwicki Michał Nieszporek, członek Zarządu Powiatu Raciborskiego Józef Stukator, burmistrz Toszka Grzegorz Kupczyk, prezes Zarządu ABG sp. z o. o. – Śląski Przedstawiciel Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej w Katowicach Wojciech Greczkowicz, kierownik Biura Oddziału Południowego Śląskiego Przedstawicielstwa Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej w Katowicach Małgorzata Paczocha-Czarnik, współwłaściciel Firmy BIOMEDIX Zabrze Elwira Kalita, właściciel Firmy ADAMPOL Gliwice Adam Polonowski, Edward Bacza – Biuro Projektów MEXEM Gliwice, Wojciech Kwa-

śnik – Kombinat Rolny Kietrz, Przemysław Wojtak – HQ5 Bielsko-Biała, Ian Smeringai – zawodnik ze Słowacji. Z kolei Trofeum Komplementarne „Kubek Starosty Gliwickiego 2013” otrzymali: Sławomir Adamczyk z Zarządu Powiatu Gliwickiego, Anetta Krzemińska – naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych w Starostwie Powiatowym w Gliwicach, Piotr Kielar ze Starostwa Powiatowego w Raciborzu, prezes Regionalnej Izby Prze-

Gościem specjalnym spotkania był Konrad Żurowski – świeżo upieczony mistrz świata, który zaprezentował model, jakim startuje w zawodach.

myslowo-Handlowej w Gliwicach Wiktor Pawlik, prezes Śląskiego Stowarzyszenia Menedżerów w Katowicach Tomasz Jachimowicz oraz właściciel Firmy NEODYM w Gliwicach, a także przedstawiciel firmy ESILCO Sp. z o.o. w Katowicach Roman Sadowski.

Poziom organizacji imprez przez Gliwickie Stowarzyszenie Modelarzy Lotniczych i sukcesy zawodników, przedstawione przez prezesa GSML Stanisława Kubita, znalazły uznanie wśród zaproszonych gości. Czekamy zatem na kolejne zawody w 2014 r.

(SoG)

Pierwsza juniorka Ukrainy, Sofija Chorna. Za nią stoją – tegoroczny zwycięzca Pucharu Świata F1E, Rumun Marian Popescu i Mistrz Świata, Stanisław Kubit z Gliwic. Na zawody przybyła światowa czołówka.

Mistrzowie szachów

W Miejskim Gimnazjum nr 3 w Knurowie rozegrane zostały MiędzYGimnazjalne Mistrzostwa Szachowe uczniów gimnazjów z powiatu i regionu gliwickiego.

W imprezie, która odbyła się 14 listopada, wzięło udział 31 uczniów z 7 szkół gimnazjalnych. Zawody przeprowadzono w formie dwóch indywidualnych turniejów na dystansie 6 rund (jeden dla chłopców, drugi dla dziewcząt).

W klasyfikacji drużynowej najlepszymi szkołami okazały się: Gimnazjum nr 14 w Gliwicach z wynikiem 19 punktów, Gimnazjum nr 3 w Knurowie (16 punktów) i Gimnazjum w Rudzińcu (14 punktów).

W turnieju dziewcząt I miejsce zajęła Anna Tomaka z Gimnazjum nr 14 w Gliwicach, II – Patrycja Kocur z Gimnazjum w Rudzińcu, a III – An-

gelika Szpak z Gimnazjum nr 3 w Knurowie. W turnieju chłopców najlepszy wynik osiągnął Dominik Stolarz z Gimnazjum nr 14 w Gliwicach, II miejsce zdobył Arkadiusz Kasperek z Gimnazjum nr 1 w Pyskowicach, a III – Eryk Nowak z Gimnazjum nr 1 w Knurowie.

Zawody przeprowadziło Stowarzyszenie Moja Gmina Nasz Powiat, a nagrody zostały sfinansowane przez Urząd Miasta Knurów. (RG)

Wycieczki PTTK

PTTK Oddział Ziemi Gliwickiej zaprasza na wycieczki turystyczno-krajoznawcze:

- ▶ 28 grudnia: Ostatni weekend roku na Krawculi,
- ▶ 31 grudnia – 1 stycznia: Sylwester w Hotelu „Młyn” w Krupskim Młynie,
- ▶ 25 – 28 kwietnia 2014 r.: Kanonizacja bł. papieża – Jana Pawła II i Jana XXIII,

- ▶ 9 – 17 lipca 2014 r.: Litwa – Łotwa – Estonia – Finlandia – Norwegia,
- ▶ 5 – 13 września 2014 r.: Magia Bałkanów 2014 Serbia – Macedonia.

Bliższe informacje w biurze Oddziału PTTK Gliwice, Rynek 11, I piętro, tel. 32 231-05-76, e-mail: gliwicepttk@poczta.onet.pl, strona internetowa: <http://gliwice.pttk.pl>.

(RG)

Kaszubskie świętowanie

Powiat Pucki to nasz partnerski powiat. Jak świętuje się na Północnych Kaszubach, gdzie jest położony? Koniecznie przeczytajcie!

Początek grudnia był dla rybaków kaszubskich czasem obchodzenia świąt dwóch ważnych patronów: św. Barbary oraz św. Mikołaja. Święci ci uważani są na Pomorzu za opiekunów wszystkich pracujących na morzu. Rybacy wierzą, że św. Barbara ratuje od śmierci. 4 grudnia dawniej nie wypływali w morze, by uczestniczyć w specjalnie zamówionym nabożeństwie.

Okolo dnia św. Barbary, zwyczajowo przeprowadzano we wsiach kaszubskich świniobicia, by przygotować świeże mięso i wędliny na Boże Narodzenie i Nowy Rok. Aby oszczędzić przykrych widoków dzieciom, na ten czas były one wysyłane do krewnych lub znajomych. Część lepszego mięsa oraz słoniny wędziło się, z reszty wyrabiano kielbasę. W trakcie świniobicia robiono też smakowitą kaszanke, zwaną tu *itrznicą*.

Czas adwentu był dawniej w osadach nadmorskich okresem postu. W tym czasie cichły także wszystkie

instrumenty muzyczne, a wieczorami rodziny zbierały się, by odmówić różaniec. Rybacy wiążąc w tym czasie sieci, rozpoczynali tę pracę od głośnej modlitwy. Rolnicy z okolic Pucka zwracali dawniej uwagę na to, by w adwencie nie pracować na roli, gdyż ziemia *schorzeje*. Obchodzili natomiast swoje gospodarstwa i kropili je święconą wodą. Wierni w tym czasie uczestniczyli w porannych roratach i śpiewali pieśni adwentowe.

Długie grudniowe wieczory były czasem świątecznych przygotowań. Dorośli porządkowali dom i obejście, a dzieci pilniej niż zwykle uczyły się przypowieści i pacierzy, bo po domach pod koniec adwentu chodził *gwizdź* i podsłuchiwał, czy są grzeczne i pracowite. Poznać go było można po charakterystycznym przeciągłym gwizdaniu, które wzbudzało postrach, ponieważ lekkomyślnych i leniwych potrafił on obić różgą. Advent na Kaszubach to również czas obchodzenia domów

przez kołędników z szopką, a na Półwyspie Helskim – przez grupę przebranych młodzieńców, zwanych *przestrojoni*.

Okres Świąt Bożego Narodzenia nazywany po kaszubsku *Gòdë* albo *Gwiôzdzka*, rozpoczyna się Wigilią 24 grudnia, a kończy 6 stycznia świętem Trzech Króli.

Dawniej Wigilia była dniem postu i dopiero wieczorem, po wspólnej modlitwie, można było przystąpić do jedzenia, które było niegdyś znacznie skromniejsze niż dziś. Nikt nie myślał o podaniu na stół 12 potraw. Podczas wieczerzy królowały *krëlczi z lókã*, tj. ziemniaki w mundurkach maczane w wodzie z solą, kluski z *brzòdem* (owocami, głównie śliwkami), kapusta z grzybami, śledzie oraz wędzony lub gotowany węgorz. Nie było też zwyczajem dzielenia się oplatkiem, który upowszechnił się dopiero w okresie międzywojennym. Od początku XX w. występowała już podczas świąt w nad-

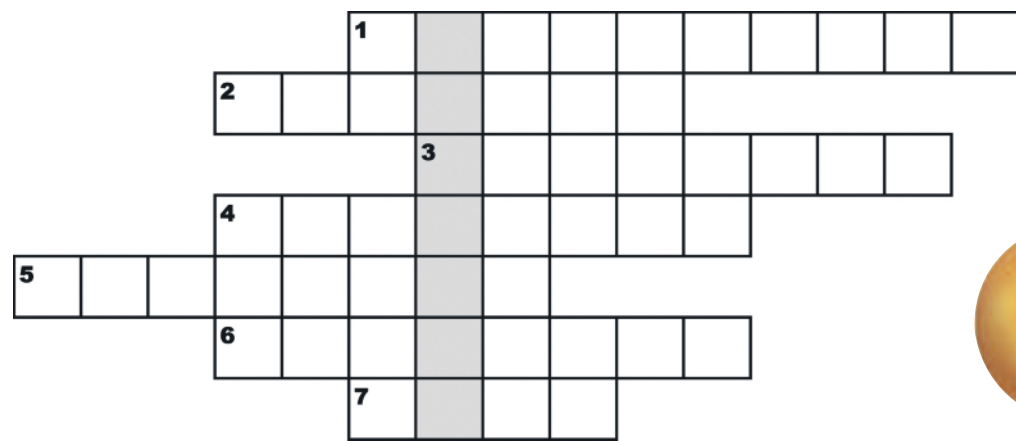
Rybacka kartka świąteczna.

morskich domach zdobiona choinka, pod którą składano w wigilijny wieczór podarki. Wcześniej jej rolę spełniał stawiany w kącie izby snopek zboża. Po wieczerzy, obdarowaniu się podarkami i odśpiewaniu kolęd, o północy odmówiano wspólnie modlitwę. Po niej gospodarz zanosił siano hodowanemu zwierzętom i udawano się na spoczynek. W wigilijny wieczór można było się spodziewać wizyty przebierańców nazywanych *gwiazdarami* lub *paneszkami*.

W przeszłości nie wszędzie na Kaszubach odbywały się nocne pasterki, nabożeństwo to np. w Jastarni miało miejsce o godzinie 6 rano. Po powrocie z kościoła, bożonarodzeniowe uroczystości kontynuowane były w rodzinnym gronie, a wieczorem ponownie wszyscy udawali się do świątyni na uroczyste nieszpory. Odwiedziny odkładano na drugie święto – dzień św. Szczepana.

MIROŚLAW KUKLIK
Muzeum Ziemi Puckiej

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM

Dziękujemy za wszystkie nadesłane odpowiedzi. Poprawne hasło krzyżówki z poprzedniego wydania WPG to JUBILEUSZ. Materiały promocyjne Powiatu Gliwickiego otrzymują: Sabina Kiszka, Anna Średniawa oraz Wanda Wojtanowska. Gratulujemy! W celu ustalenia sposobu odbioru nagrody prosimy o kontakt telefoniczny, nr tel. 32 332 66 65.

Powyżej zamieszczamy kolejną krzyżówkę. Rozwiązanie (hasło krzyżówki) prosimy przesyłać do 31 grudnia br. na adres e-mail: redakcja@starostwo.gliwice.pl lub pocztą tradycyjną na adres Starostwo Powiatowe w Gliwicach, ul. Zygmunta Starego 17, 44-100 Gliwice, dopisek „Wiadomości Powiatu Gliwickiego”.

(SoG)

Pytania do krzyżówki:

1. Konkurs na jaką potrawę odbędzie się 15 grudnia na Zamku w Toszku?
2. Drzewko bożonarodzeniowe.
3. Pierwsza, wyczekiwana w Wigilię.
4. W zaprzęgu św. Mikołaja.
5. Stolica europejskiego państwa, wyjazd do niej jest nagrodą główną dla laureatów konkursów dla rolników i sołtysów, które odbyły się 24 listopada.
6. W jakiej miejscowości powiatu gliwickiego znajduje się Ludwisarnia Felczyńskich?
7. „... Serc”, koncert charytatywny organizowany już po raz 11. przez Stowarzyszenie Moja Gmina Nasz Powiat.

Poprzez przesłanie rozwiązania Czytelnik wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby konkursu, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: DzU z 2002 r., nr 101, poz. 926 z późn. zm.).

WYGRAŁA Z NAMI

Dziękujemy za odpowiedzi, nadesłane na listopadową edycję konkursu WYGRAJ Z NAMI, który organizujemy

wspólnie z Placówką Terenową KRUS w Gliwicach. Spośród autorów prawidłowych odpowiedzi wylosowaliśmy Beatę Kropsz. Panią Beatę prosimy o kontakt telefoniczny pod nr. 32

332 66 65 w celu ustalenia terminu odbioru nagrody. Następną edycję konkursu – w styczniowym wydaniu WPG.

(RG)

Śląska fraszka

Betlyjkowe rymy

Cicho noc śwynto noc
Toż już kłupie Wielko Moc
Wiymy ło tym – starzy młodzi
Dzisiaj dzisioj Bog sie rodzi.

Bronisław Wątroba

Siymieniotka

– Nie barszczyk z uszkami, nie zupa z grzybami, jyno siymieniotka z krupami – tak zachwalała przyrządzoną przez siebie potrawę Waltranda Brzezi-
na z Lisowic.

Pani Waltranda zajęła III miejsce w kategorii dania wigilijne w konkursie Danie Roku Spichlerza, zorganizowanym w 2010 r. na Ranczo w Proboszczowicach. Polecamy ten przepis. Oto składniki potrzebne do ugotowania siymieniotki:

- ▶ 0,5 kilo knopio
- ▶ 1 śklonka krup
- ▶ 1 śklonka mlyka
- ▶ cebula
- ▶ goszcz grysiku
- ▶ bobkowe liście
- ▶ ziele angielskie
- ▶ sól, cukier
- ▶ masło

Rychtowanie

Knopie łopukac, wciepnąc do gorka, za-
łoć wodą i warzić tak dugo as ziorka

popynkają. Potym woda łodłoć i tuc-
kym tuc. Jak ziorka się wszystkie łoz-
wali, to do tej mazi włoć warzonyj
wody i precedzić. Do łodcedzonego
wywaru wciepnąc pokrojono w krążki
cebula, ziele angielskie, liść bobkowy,
trocha soli, masła, cukru. Jak to wszyst-
ko zacień wrac, to zaczezać to molką
i zasypać grysikym. Zupa się jy z uwa-
rzonymi krupami.

– Je to zupa, wtoro jy sie i robi ros
we roku. – opowiadała podczas kon-
kursu pani Waltranda. – Zupa ta jymy
zawse na Wilijo. Dużo babow jyj nie
warzi, bo przy niej je dużo roboty. War-
zi się jom łod samego rana. Ale richtik
warto. Downiej ludzie nie kupowali ta-

bletow, jyno z tego co Pon
Bocek doł to się lycyli i to
ta magiczo zupa – siymieniotka – je
dobro na trawienie, bo we Święta to
byle jak z tym brzuchym je. Przepis
w naszyj familii podowany je z pokol-
nio na pokolenie.

(RG)

Świąteczne smaki

Warto wybrać się na zamek w Toszku,
gdzie 15 grudnia odbędą się dwa kon-
kursy: na najlepszą potrawę świąteczną
oraz na najpiękniej udekorowane pierniczki.

Będzie można skosztować pysznych
potraw i zapytać o przepisy na nie, a tak-
że podpatrzeć, jak pięknie przyozdabia
się pierniczki. Początek imprezy
o godz. 16.00. Kulinarnym zmaganiom

będzie towarzyszył koncert kolęd w
w wykonaniu Zespołu Stereo i solistów
Młodzieżowego Domu Kultury w Gliwicach.

Na imprezę zapraszają Koło Tereno-
we w Toszku Stowarzyszenia Moja
Gmina Nasz Powiat i Centrum Kultury
„Zamek w Toszku”. Konkurs odbywa
się pod patronatem honorowym starosty
gliwickiego Michała Nieszporka. (RG)

WIADOMOŚCI POWIATU GLIWICKIEGO
są bezpłatnym miesięcznikiem samorządowym, wydawanym ze środków Powiatu Gliwickiego.

WIADOMOŚCI POWIATU GLIWICKIEGO
Redaktor naczelna: Romana Gozdek **Zespół:** Magdalena Fiszer-Rębisz, Sonia Guzik
Skład: Aniela Olbrzymek
Wydawca: Starostwo Powiatowe w Gliwicach,
ul. Zygmunta Starego 17, 44-100 Gliwice,
tel. 32 332 66 65, 32 332 66 53
e-mail: redakcja@starostwo.gliwice.pl www.powiatgliwicki.pl
Redakcja nie zwraca niezamówionych materiałów, zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów, przeredagowań i zmiany tytułów.
Druk: Polskapresse, Oddział Poligrafia, Drukarnia Sosnowiec **Nakład:** 10 000 egzemplarzy.

2014 Z DOBRymi WIADOMOŚCIAMI

STYCZEŃ

1. **Śr. Mieszka, Mieczysława – Nowy Rok**
2. **Czw. Izydora, Grzegorza**
3. **Pt. Daniela, Danuty**
4. **Sob. Anieli, Eugeniusza, Grzegorza**
5. **Ndz. Hanny, Edwarda**
6. **Pon. Kacpra, Melchiora, Baltazara**
– Święto Trzech Króli
7. **Wt. Rajmunda, Juliana**
8. **Śr. Seweryna, Teofila**
9. **Czw. Marcjanny, Marcelego**
10. **Pt. Danuty, Wilhelma, Jana**
11. **Sob. Honoraty, Matyldy**
12. **Ndz. Benedykta, Arkadiusza, Czesława**
13. **Pon. Bogumiła, Weroniki**
14. **Wt. Feliksa, Niny**
15. **Śr. Arnolda, Izydora**
16. **Czw. Marcelego, Włodzimierza**
17. **Pt. Antoniego, Mariana**
18. **Sob. Małgorzaty, Piotra**
19. **Ndz. Henryka, Marty, Mariusza**
20. **Pon. Fabiana, Sebastiana**
21. **Wt. Agnieszki, Jarosława**
– Dzień Babci
22. **Śr. Dominika, Wincentego**
– Dzień Dziadka
23. **Czw. Marii, Rajmunda**
24. **Pt. Rafała, Franciszka**
25. **Sob. Pawła, Miłosa**
26. **Ndz. Tymoteusza, Michała, Pauli**
27. **Pon. Anieli, Jerzego**
28. **Wt. Walerego, Karola**
29. **Śr. Franciszka, Michała**
30. **Czw. Macieja, Martyny**
31. **Pt. Jana, Ludwika**

LUTY

1. **Sob. Brygidy, Ignacego**
2. **Ndz. Marii, Mirosława**
3. **Pon. Błażeja, Telimena**
4. **Wt. Andrzeja, Józefa, Weroniki**
5. **Śr. Agaty, Adelajdy**
6. **Czw. Doroty, Bogdana**
7. **Pt. Ryszarda, Teodora**
8. **Sob. Hieronima, Sebastiana**
9. **Ndz. Apoliny, Eryki, Mariana**
10. **Pon. Elwiry, Jacka**
11. **Wt. Grzegorza, Lucjana**
12. **Śr. Radosława, Damiana**
13. **Czw. Katarzyny, Lesława**
14. **Pt. Cyryla, Metodego – Walentynki**
15. **Sob. Jowity, Faustyna**
16. **Ndz. Danuty, Juliana, Daniela**
17. **Pon. Aleksęgo, Łukasza, Zbigniewa**
18. **Wt. Szymona, Konstancji**
19. **Śr. Arnolda, Józefa, Konrada**
20. **Czw. Leona, Ludomira**
21. **Pt. Roberta, Eleonory**
22. **Sob. Marty, Małgorzaty**
23. **Ndz. Romany, Damiana**
24. **Pon. Macieja, Marka**
25. **Wt. Cezarego, Donata, Wiktora**
26. **Śr. Mirosława, Aleksandra**
27. **Czw. Gabriela, Anastazji**
28. **Pt. Romana, Ludomira**

MARZEC

1. **Sob. Albina, Antoniego**
2. **Ndz. Heleny, Halszki, Henryka**
3. **Pon. Maryny, Kunegundy**
4. **Wt. Eugeniusza, Kazimierza, Łucji**
5. **Śr. Adriana, Fryderyka**
6. **Czw. Róży, Wiktora**
7. **Pt. Tomasza, Felicjy, Pawła**
8. **Sob. Beaty, Wincentego, Jana**
– Dzień Kobiet
9. **Ndz. Franciszki, Dominiki**
10. **Pon. Cypriana, Aleksandra**
11. **Wt. Benedykta, Konstantego**
12. **Śr. Alojzego, Justyny, Grzegorza**
13. **Czw. Bożeny, Krystyny**
14. **Pt. Leona, Matyldy, Jakuba**
15. **Sob. Ludwika, Klemensa**
16. **Ndz. Izabeli, Oktawii**
17. **Pon. Patryka, Zbigniewa, Jana**
18. **Wt. Cyryla, Edwarda**
19. **Śr. Józefa, Bogdana, Marka**
20. **Czw. Klaudii, Eufemii, Aleksandry**
21. **Pt. Ludomira, Benedykta**
22. **Sob. Katarzyny, Bogusława, Jagody**
23. **Ndz. Pelagii, Feliksa, Konrada**
24. **Pon. Marka, Gabriela, Katarzyny**
25. **Wt. Marioli, Wieńczysława**
26. **Śr. Emanuela, Tymoteusza, Teodora**
27. **Czw. Lidii, Ernesta**
28. **Pt. Anieli, Joanny**
29. **Sob. Wiktorii, Helmuta, Zenona**
30. **Ndz. Anieli, Leonarda**
31. **Pon. Beniamina, Balbiny**

KWIECIEŃ

1. **Wt. Grażyny, Ireny – Prima aprilis**
2. **Śr. Władysława, Franciszka**
3. **Czw. Ryszarda, Ireny**
4. **Pt. Benedykta, Izydora**
5. **Sob. Katarzyny, Wincentego**
6. **Ndz. Izoldy, Ireneusza**
7. **Pon. Rufina, Donata**
8. **Wt. Dionizego, Julii**
9. **Śr. Marii, Dymitra**
10. **Czw. Michała, Makarego**
11. **Pt. Filipa, Leona**
12. **Sob. Damiana, Juliusza**
13. **Ndz. Przemysława, Idy**
14. **Pon. Bereniki, Waleriana**
15. **Wt. Ludwiny, Waclawy**
16. **Śr. Cecylia, Bernadety**
17. **Czw. Roberta, Rudolfa**
18. **Pt. Alicji, Bogusławy**
19. **Sob. Adolfa, Tymona**
20. **Ndz. Czesława, Agnieszki**
– Wielkanoc
21. **Pon. Bartosza, Feliksa**
– Poniedziałek Wielkanocny
22. **Wt. Kai, Łukasza**
23. **Śr. Jerzego, Wojciecha, Idziego**
24. **Czw. Aleksęgo, Horacego**
25. **Pt. Marka, Jarosława**
26. **Sob. Marzeny, Marii, Klaudiusza**
27. **Ndz. Ludwika, Piotra**
28. **Pon. Pawła, Walerii**
29. **Wt. Rity, Donaty**
30. **Śr. Mariana, Katarzyny**

CZERWIEC

1. **Ndz. Jakuba, Justyna**
– Dzień Dziecka
2. **Pon. Erazma, Marianny**
3. **Wt. Leszka, Tamary**
4. **Śr. Franciszka, Karola**
5. **Czw. Bonifacego, Waltera**
6. **Pt. Norberta, Laurentego**
7. **Sob. Roberta, Wiesława**
8. **Ndz. Maksyma, Medarda**
9. **Pon. Anny, Felicjana**
10. **Wt. Bogumiła, Małgorzaty**
11. **Śr. Barnaby, Radomiła**
12. **Czw. Janiny, Jana**
13. **Pt. Lucjana, Antoniego**
14. **Sob. Bazylego, Elizy**
15. **Ndz. Wita, Jolanty**
16. **Pon. Aliny, Benona**
17. **Wt. Alberta, Ignacego**
18. **Śr. Marka, Elżbiety**
19. **Czw. Gerwazego, Protazego**
– Boże Ciało
20. **Pt. Diny, Bogny**
21. **Sob. Alicji, Alojzego**
22. **Ndz. Pauliny, Tomasza**
23. **Pon. Wandy, Zenona – Dzień Ojca**
24. **Wt. Jana, Danuty**
25. **Śr. Lucji, Wilhelma**
26. **Czw. Jana, Pawła**
27. **Pt. Maryli, Władysława**
28. **Sob. Leona, Ireneusza**
29. **Ndz. Piotra, Pawła**
30. **Pon. Emilii, Lucyny**

SIERPIEŃ

1. **Pt. Alfonsa, Nadii**
2. **Sob. Kariny, Gustawa**
3. **Ndz. Lidii, Augusta**
4. **Pon. Dominika, Jana**
5. **Wt. Marii, Oswalda**
6. **Śr. Sławy, Jakuba**
7. **Czw. Klaudii, Kajetana**
8. **Pt. Cypriana, Dominika**
9. **Sob. Romana, Ryszarda**
10. **Ndz. Bogdana, Borysa**
11. **Pon. Klary, Lidii**
12. **Wt. Lecha, Euzebiei**
13. **Śr. Diany, Hipolita**
14. **Czw. Alfreda, Euzebieusza**
15. **Pt. Marii, Napoleona**
– Wniebowzięcie NMP
16. **Sob. Stefana, Rocha**
17. **Ndz. Anity, Elizy**
18. **Pon. Ilony, Klary**
19. **Wt. Jana, Bolesława**
20. **Śr. Bernarda, Samuela**
21. **Czw. Franciszka, Joanny**
22. **Pt. Marii, Cezarego**
23. **Sob. Róży, Apolinarego**
24. **Ndz. Emilii, Jerzego**
25. **Pon. Luizy, Ludwika**
26. **Wt. Marii, Zefiryny**
27. **Śr. Moniki, Cezarego**
28. **Czw. Patrycji, Wyszomira**
29. **Pt. Beaty, Jana**
30. **Sob. Róży, Szczęsnego**
31. **Ndz. Izabeli, Ramony**

PAŹDZIERNIK

1. **Śr. Danuty, Remigiusza**
2. **Czw. Teofila, Dinozji**
3. **Pt. Teresy, Heliodora**
4. **Sob. Rozalii, Edwina**
5. **Ndz. Igora, Flavii**
6. **Pon. Artura, Brunona**
7. **Wt. Marii, Marka**
8. **Śr. Pelagii, Brygidy**
9. **Czw. Arnolda, Dionizego**
10. **Pt. Pauliny, Franciszka**
11. **Sob. Emila, Aldony**
12. **Ndz. Eustachego, Maksymiliana**
13. **Pon. Gerarda, Edwarda**
14. **Wt. Alana, Kaliksta**
– Dzień Edukacji Narodowej
15. **Śr. Teresy, Jadwigi**
16. **Czw. Gawła, Florentyny**
17. **Pt. Małgorzaty, Wiktora**
18. **Sob. Juliusza, Łukasza**
19. **Ndz. Pelagii, Piotra**
20. **Pon. Ireny, Jana**
21. **Wt. Urszuli, Hilarego**
22. **Śr. Filipa, Korduli**
23. **Czw. Marleny, Seweryna**
24. **Pt. Rafała, Marcina**
25. **Sob. Darii, Wilhelminy**
26. **Ndz. Lucjana, Ewarysta**
27. **Pon. Iwony, Sabiny**
28. **Wt. Szymona, Tadeusza**
29. **Śr. Euzebiei, Wioletty**
30. **Czw. Zenobii, Przemysława**
31. **Pt. Urbana, Saturnina**

LISTOPAD

1. **Sob. Juliana, Łukasza**
– Wszystkich Świętych
2. **Ndz. Bohdany, Tobiasza**
– Dzień Zaduszny
3. **Pon. Sylwii, Huberta**
4. **Wt. Karola, Olgierda**
5. **Śr. Elżbiety, Sławomira**
6. **Czw. Feliksa, Leonarda**
7. **Pt. Antoniego, Żytomira**
8. **Sob. Sewera, Hadriana**
9. **Ndz. Ursyna, Todora**
10. **Pon. Leny, Ludomira**
11. **Wt. Marcina, Bartłomieja**
– Święto Niepodległości
12. **Śr. Renaty, Witolda**
13. **Czw. Mikołaja, Stanisława**
14. **Pt. Rogera, Serafina**
15. **Sob. Alberta, Leopolda**
16. **Ndz. Gertrudy, Edmunda**
17. **Pon. Grzegorza, Salomei**
18. **Wt. Romana, Klaudyny**
19. **Śr. Elżbiety, Seweryna**
20. **Czw. Anatola, Sędzimir**
21. **Pt. Janusza, Konrada**
22. **Sob. Marka, Cecylii**
23. **Ndz. Adeli, Klemensa**
24. **Pon. Flory, Emmy**
25. **Wt. Katarzyny, Erazma**
26. **Śr. Delfiny, Sylwestra**
27. **Czw. Waleriana, Wilgiusza**
28. **Pt. Lesława, Zdzisława**
29. **Sob. Błażeja, Saturnina**
30. **Ndz. Maury, Andrzeja**

Starostwo Powiatowe w Gliwicach.

MAJ

1. **Czw. Józefa, Jeremiasza – Święto Pracy**
2. **Pt. Zygmunta, Atanazego**
3. **Sob. Marii, Marioli – Święto Konstytucji 3 Maja**
4. **Ndz. Moniki, Floriana**
5. **Pon. Ireny, Waldemara**
6. **Wt. Filipa, Judyty**
7. **Śr. Benedykta, Gizeli**
8. **Czw. Ilzy, Stanisława, Wiktora**
9. **Pt. Bożydara, Grzegorza**
10. **Sob. Izydora, Antoniny**
11. **Ndz. Igi, Ignacego**
12. **Pon. Joanny, Achillesa**
13. **Wt. Glorii, Gerwazego**
14. **Śr. Bonifacego, Dobiesława**
15. **Czw. Zofii, Nadziei**
16. **Pt. Andrzeja, Jędrzeja**
17. **Sob. Brunona, Paschalisa**
18. **Ndz. Eryka, Feliksa**
19. **Pon. Piotra, Iwa**
20. **Wt. Aleksandra, Bazylego**
21. **Śr. Jana, Wiktora**
22. **Czw. Heleny, Wiesławy**
23. **Pt. Emilii, Iwony**
24. **Sob. Joanny, Zuzanny**
25. **Ndz. Borysława, Grzegorza**
26. **Pon. Filipa, Pauliny – Dzień Matki**
27. **Wt. Augustyna, Juliana**
28. **Śr. Jaromira, Justa**
29. **Czw. Magdaleny, Bogumili**
30. **Pt. Karola, Ferdynanda**
31. **Sob. Anieli, Petroneli**

LIPIEC

1. **Wt. Haliny, Mariana**
2. **Śr. Jagody, Urbana**
3. **Czw. Jacka, Anatola**
4. **Pt. Malwiny, Odon**
5. **Sob. Marii, Antoniego**
6. **Ndz. Dominiki, Gotarda**
7. **Pon. Benedykta, Cyryla**
8. **Wt. Adriana, Eugeniusza**
9. **Śr. Lukrecji, Weroniki**
10. **Czw. Olafa, Witalisa**
11. **Pt. Olgi, Kaliny**
12. **Sob. Jana, Brunona**
13. **Ndz. Ernesta, Małgorzaty**
14. **Pon. Bonawentury, Stelii**
15. **Wt. Dawida, Henryka**
16. **Śr. Eustachego, Marii**
17. **Czw. Anety, Bogdana**
18. **Pt. Emila, Erwina**
19. **Sob. Wincentego, Wodzisława**
20. **Ndz. Czesława, Fryderyka**
21. **Pon. Daniela, Dalidy**
22. **Wt. Marii, Magdaleny**
23. **Śr. Bogny, Apolinarego**
24. **Czw. Kingi, Krystyny**
25. **Pt. Walentyny, Krzysztofa**
26. **Sob. Anny, Mirosławy**
27. **Ndz. Celestyna, Lili**
28. **Pon. Aidy, Innocentego**
29. **Wt. Olafa, Marty**
30. **Śr. Julity, Piotra**
31. **Czw. Ignacego, Lubomira**

WRZESIEŃ

1. **Pon. Bronisławy, Idziego**
2. **Wt. Juliana, Stefana**
3. **Śr. Izabeli, Szymona**
4. **Czw. Idy, Lilianny**
5. **Pt. Doroty, Wawrzyńca**
6. **Sob. Beaty, Eugeniusza**
7. **Ndz. Reginy, Melchiora**
8. **Pon. Marii, Adriana**
9. **Wt. Piotra, Sergiusza**
10. **Śr. Łukasza, Mikołaja**
11. **Czw. Jacka, Dagny**
12. **Pt. Radzimira, Gwidona**
13. **Sob. Eugenii, Aureliusza**
14. **Ndz. Roksana, Bernarda**
15. **Pon. Albina, Nikodema**
16. **Wt. Edyty, Kornela**
17. **Śr. Franciszka, Hildegardy**
18. **Czw. Army, Józefa**
19. **Pt. Januarego, Konstancji**
20. **Sob. Filipiny, Eustachego**
21. **Ndz. Jonasza, Mateusza**
22. **Pon. Tomasza, Maurycego**
23. **Wt. Bogusława, Tekli**
24. **Śr. Gerarda, Teodora**
25. **Czw. Aurelii, Władysława**
26. **Pt. Justyny, Cypriana**
27. **Sob. Damiana, Amadeusza**
28. **Ndz. Luby, Waclawa**
29. **Pon. Michała, Michaliny**
30. **Wt. Wery, Honoriusza**

GRUDZIEŃ

1. **Pon. Natalii, Eligiusza**
2. **Wt. Balbiny, Bibianny**
3. **Śr. Franciszka, Ksawerego**
4. **Czw. Barbary, Krystiana**
5. **Pt. Saby, Kryspina**
6. **Sob. Mikołaja, Jaremy – Mikołajki**
7. **Ndz. Marcina, Ambrozego**
8. **Pon. Marii, Świątozara**
9. **Wt. Wiesława, Leokadii**
10. **Śr. Julii, Danieli**
11. **Czw. Damazego, Waldemara**
12. **Pt. Dagmary, Aleksandry**
13. **Sob. Łucji, Otylii**
14. **Ndz. Alfreda, Izydora**
15. **Pon. Niny, Celiny**
16. **Wt. Albiny, Zdzisławy**
17. **Śr. Olimpii, Łazarza**
18. **Czw. Gracjana, Bogusława**
19. **Pt. Gabrieli, Dariusza**
20. **Sob. Bogumiły, Dominika**
21. **Ndz. Tomasza, Tomisława**
22. **Pon. Zenona, Honoraty**
23. **Wt. Wiktorii, Sławomiry**
24. **Śr. Adama, Ewy – Wigilia**
25. **Czw. Anastazji, Eulalii**
– Boże Narodzenie
26. **Pt. Jana, Żanety**
27. **Sob. Teofili, Godzisława**
28. **Ndz. Jana, Maksyma**
29. **Pon. Dawida, Tomasza**
30. **Wt. Irminy, Eugeniusza**
31. **Śr. Melanii, Sylwestra – Sylwester**